

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 53. No. 184.
1938. augusztus 20., szombat.

Redactor responsabil:
SZ. JAKAB GÉZA

Proprietar: Societatea Anonimă pt. editura ziarului Aradi Közlöny, Inreg. in Reg. Publ. Periodice sub No. 146—1938. Trib. Arad.

„Ezersziget hidja“

Irtai

A kulturvilágot az Egyesült-Államok elnökének szokatlanul világos beszéde foglalkoztatja. Az a váratlan megnyilatkozás, amelyet a fél-földtéken osztatlan népszerűségnek örvendő Roosevelt elnök a kanadai Kingstownban mondott az „Ezersziget hidja“-nak felavatási ünnepségén. Az elnök, utalással arra, hogy Kanada az angol-szász népek családjának tagja, kijelentette, hogy Kanada mindenkor maga mellett tudhatja az Egyesült-Államok gazdasági és fegyveres világhatalmát, ha bármely részről is fenyegetés érne biztonságát.

Az „Ezersziget hidja“, amely ezentúl az Egyesült-Államokat az angol-szász Kanadával összeköti, kétségkívül kézenfekvő szimbólum annak szemléltetésére, hogy az amerikai világhatalom mennyire fontosnak tartja, hogy a világ népei tisztában legyenek az angol-szász fajok politikai és gazdasági szolidaritásával. Ezer és egy olyan szigete van a globusnak, ahol az angol és az amerikai érdekek egymással érintkeznek Izland szigetétől a Fokföldig és Labradortól Sidney-ig, s ha e pillanatban nem is gondolnánk rá, hogy a washingtoni Fehér Ház Anglia számos kritikus pillanatában nem késett demonstrálni a maga szimpátiáját a Downing Street mellett; most féltreérthetetlenül érzik a hangsúly, amely Kanadát mond, de Angliára gondol. S ma nem lehet úgy gondolni Angliára, hogy eszünkbe ne jutna ugyanebben a pillanatban az angol világpolitika egész közép-európai komplexuma az olasz és a német gazdasági versennyel és a szimpatikusan mosolygó, de annál hallgatagabb Runciman lorddal egyetemben.

Lehet, hogy mindez csak akusztika kérdése csupán. Nincs kizárva, hogy tényleg az ottawai Reuter-ügynökség fülében csak a Monroe-elv hangsúlyozottabb megisméltéseként hangzottak a roosewolti szavak, mert hiszen az Egyesült-Államok közvéleménye már régtől fogva megérettnek látja az időt arra, hogy Kanada, — amely még az elmúlt nyári párisi világkiállításán is az angol birodalom pavillonjának falai között szerepeltette sajátos gyűjteményeit, — rövidesen csatlakozzék a legigazibb demokráciák államszövetségéhez, a pan-amerikai unióhoz. Az európai fül azonban a kanadai prémvadászok hallószerveinél is érzékenyebb, ha politikai nyilatkozatról van szó: nem csoda, van részünk bennük immáron két évtized óta elég, a politikai skála minden árnyalatában. Az európai fül számára Roosevelt szavaiból az angol-szász demokráciák nagy családjának megnyilatkozása szól minden más fajta faji-összefogások bombardóival és csinadrattáival szemben: intés is, emlékeztetés is és óvás is egyben ha, — ne adja Isten, — bármiféle váratlan esemény veszélyeztetni találna annak a bizonyos „Kanadának a biztonságát“. Roosevelt a munka s nem ennek biztonságát veszélyeztető háborúk embere, akár Amerikáról, akár Európáról lenne szó. S mi okunk lenne az elnök szavainak őszinteségében kételkedni, amidőn, a véletlenek sajátos összjátéka folytán, egy nappal a roosewolti beszéd előtt egy hivatásos katoná, Vuillemin francia tábornok, berlini látogatása során maga is olyképp nyilatkozott, hogy mentse meg a jó sors Európát az 1914-es idők megisméltődésétől. A francia légiflotta vezérkari főnöke épp oly jól tudja, mint az amerikai Egyesült-Államok elnöke, vagy akár maga a pápa, hogy a háború és a béke keskeny választóján most már alig lehet továbbra is piruettezni a végzetes elszédülés veszélye nélkül. A népeknek pedig nem közömbös, egyáltalán nem mindegy, hogy mi lesz a végső kifejlés. Az „Ezersziget hidja“ nyolc és fél kilométer hosz-

Miron Cristea miniszterelnök a kisebbségek iránti megértést hirdette a Szamos-tartomány királyi helytartójának beiktatásán

Hanzu tábornok, helytartó is hangsúlyozta, hogy nem ismer különbséget a tartomány egyetlen polgára közt sem. — A miniszterelnök és három miniszter jelent meg a nagyjelentőségű ünnepségen. — A kisebbségi egyházak üdvözölték az új helytartót és a kormány megjelent tagjait

Kolozsvárról jelenti az Aradi Közlöny tudósítója: Pénteken délelőtt fényes ünnepségek keretében iktatták be tisztségébe Hanzu Alexandru tábornok, nyugalmazott hadsereg főfelügyelőt, a Szamos-tartomány királyi helytartóját. Az ünnepségen megjelent Miron Cristea patriarcha miniszterelnök, Armand Calinescu belügyminiszter, Colan püspök vallásügyi miniszter, Marinescu egészségügyi miniszter, valamint rajtuk kívül a tartomány előkelőségei és hivatalainak vezetői. Az iktatási ünnepség a prefektúra dísztermében zajlott le és a beiktató beszédet, miután Armand Calinescu belügyminiszter felolvasta Hanzu tábornok kinevezését, maga Miron Cristea miniszterelnök mondta, aki beszédében a kisebbségeket illetően nagyfontosságú kijelentéseket tett. A miniszterelnök többek között a következőket mondotta:

— Örömmel látjuk magunk között az itt élő más nyelvű és más felekezeti kisebbségeket. Az új alkotmány a haza iránti tiszteletet és teljes lojalitást megköveteli, de ugyanakkor egyforma jogokat biztosít az ország valamennyi polgárának. Nem ismerünk különbséget az ország polgárai között. Egyenlő jogokat biztosít az alkotmány és az ország valamennyi polgára vállalva dolgozik velünk a közös szent céljaink

ért. Kevés olyan ország van, ahol a kisebbségek iránt annyi megértést tanúsítanak, mint nálunk. Az eltelt husz év alatt a megértés s baráti szándékaink egyenlő jogokat nyújtottak a kisebbségeknek egyházi, gazdasági s pénzügyi életünkben. A román nép a kisebbségek érdekében sokszor önként is háttérbe vonult. A kisebbségek értékelték ezt eddig is és ezután is megtalálják azt a közös utat, amelyen együtt haladhatunk.

A miniszterelnök szavai után Hanzu tábornok, királyi helytartó székfoglaló beszéde következt, amely alkalmából a királyi helytartó többek között kijelentette, hogy nem ismer különbséget a tartomány egyetlen polgára között sem.

Ezután a kormány tagjai küldöttségeket fogadtak, így a magyar egyházak vezetőit: Vásárhelyi János dr. református, Varga Béla dr. unitárius püspököket, majd pedig Márton Áron kanonokot. Kolozsvár római katólikus plébánosát és a többi egyházak fejeit.

A magyar egyházi vezetőkkel Miron Cristea patriarcha miniszterelnök igen szívélyes hangon magyar nyelven beszélgetett el.

A fogadás után közeledő következett, ahol többek között a magyar egyházak képviselőit megjelentek is pohárköszöntőket mondtak.

Roosevelt feltűnést keltő beszéde „Kanada“ biztonságának feltétlen megvédelméről

— „Bármely állam fenyegetné Kanada biztonságát, — szemben találja magát az Egyesült-Államokkal!“

Washingtonból jelentik: Roosevelt amerikai elnök az Ontario, USA állambeli Kingstownban egy hid felavatásánál, amely az Egyesült-Államokat köti össze Kanadával, beszédet mondott. Az elnök először örömeinek adott kifejezést afelett, hogy a két ország közötti kapcsolatok a hid felépítésével még jobban kimélyültek, majd beszélt a civilizációról, mely szerinte nem nemzeti, hanem nemzet-

közi. Azután így folytatta:

— Néhány nappal ezelőtt olyan hírek terjedtek el, hogy egyes hadseregek készen állanak arra, hogy meginduljanak. Szerencsére ezek a hírek nem bizonyultak valóknak. Amerika ma már nem áll távol ezen bajok forrásától, hanem ellenkezőleg, Amerika célpontja lett az óceántulí össze-propaganda-irodáknak. Akár akarja, akár nem. Ame-

szuságban épült föl Kanada és az Egyesült-Államok között: de hol az a hid, amely összekötné a józan-ság pilléreivel az európai népek tengerének egymástól oly messzire elszórt szigeteket?

Váiaszutra érkezünk a kontinensek, az ötéves terven világszemléleti és a világszemléletek tervtelen utvesztői között. Rövidesen dönteni kell a háború és a béke, a lét és a nemlét kérdései között. Vágy, — vagy! — és Londontól Washingtonig végig az óceánok és kontinensek fölött izengenek egymás felé, vagy éppen egymásnak a világ egy-

házi, katonai és politikai nagyhatalmasságai. S a népek szűkülve fülelnek. Am mind e nyilatkozatokon, a különféle oldalokról pénzelt sajtóirodák hangversenyeinek tohuva-bohujából is nemes csendes zeng föl a pápa, a francia marsall és az amerikai elnök izenetének világokat átfogó összhangzata. S úgy érezzük, pilléreket helyeztek a gyűlölet-tenger egyes kiemelkedő pontjain a Vatikánváros és a kanadai Kingstown között; pilléreket, amelyeken a népek békevágyának nagyívű hidját építik a globus ezer népszigete között.

rika a világ döntő tényezőjévé vált. Mi ketten — Amerika és Kanada — kölcsönösen garantálhatjuk, hogy legalább ez a földrész hatalmas mentsvár marad, amelynek falain belül a civilizáció zavartalanul fejlődhetik. Az Egyesült-Államok népe nem marad majd közömbös, ha Kanada földjét bárki is fenyegeti.

Mackenzie King, Kanada miniszterelnöke meleg köszönetet mondott Rooseveltnek a megnyugtató beszédért.

Az amerikai sajtó Roosevelt beszédét úgy te-

kinti, hogy Roosevelt, Monroe elvét: „Amerika az amerikaiaké”, ki akarja terjeszteni Kanadára is, hogy Kanadát a panamerikai szövetségbe való esetleges belépésre rábírra.

Kanadában Roosevelt beszédét és az abban Kanadának adott biztosítékokat nagy rokonszenvvel fogadták, de a lapok leszögezik, hogy az Egyesült-Államok részéről kilátásba helyezett minden támogatás mellett, Kanadának tovább kell fejlesztenie védelmi rendszerét, miután ez a kérdés a jelenlegi viszonyok között rendkívül fontos.

Óriási örömet és lelkesedést keltett Angliában Roosevelt beszéde

Az angol lapok érdeklődése ma elsősorban Roosevelt kingstoni beszéde felé fordul. Csaknem valamennyi újság vezércikkben foglalkozik a beszéd nagy jelentőségével és különösen kiemelik azt aényt, hogy az Egyesült-Államok szakítottak az elszigetelődesi politikával.

A sajtó általában hosszas cikkeken foglalkozik Roosevelt beszédével. Roosevelt elnök — írják a lapok — biztosítékot adott, hogy az Egyesült-Államok kormánya hajlandó megvédeni Kanada területi épségét. Roosevelt beszéde törénelmi jelentőségű. A Roosevelt által nyújtott biztosítékok kétféle indokon alapszanak. Az első ok stratégiai természetű, miután az Egyesült-Államoknak a biztonsága sok tekintetben függ Kanada biztonságától, a másik ok érzelmi, mert Amerika demokratikus kormánya az élő demokrácia megtestesítője és így nem lehet közömbös az Egyesült-Államok számára, hogy mi történik a szomszédságban lévő demokráciával.

Nekünk az a kötelességünk — írja az egyik angol lap — hogy elsősorban Franciaországgal tartsunk fenn baráti viszonyt. Chamberlain miniszterelnöknek mindent el kell követnie, hogy a demokratikus haladást siker koronázza.

A demokratikus népeknek szorosán össze kell fogniok és elérkezett az ideje annak is, hogy Anglia és Amerika egymáshoz való viszonya végleg tisztázódjék. A Daily Telegraph hangsúlyozva Roosevelt beszédének fontosságát, megállapítja, hogy a világpolitikában nagy szenzációt keltett. Amennyiben Roosevelt el tudja fogadtatni politikáját az amerikai néppel és amennyiben Amerika beavatkozik az európai ügyekbe, ebben az esetben Nagy Britanniának felül kell vizsgálnia eddigi külpolitikáját és alkalmazkodnia kell a világproblémákhoz.

A Daily Telegraph megállapítja, hogy Roosevelt beszéde tiszta és nyílt színvallás arról, hogy a két nagy angol-szász demokrácia békében és háborúban együtt fog működni.

A Daily Herald hangsúlyozza, hogy az Egyesült-Államok területi biztonsága szorosán összefügg Kanadával. A lap elérkezettnek látja az időt az amerikai és az angol barátság még szorosabbá tételére.

Az angol közvélemény általában nagy örömmel és meglepéssel fogadta Roosevelt bátor és határozott kijelentéseit, amelyek éle a totális államok ellen irányul.

megállapította, hogy az eladásra került gyümölcsök alkalmasak a vérhasjárvány terjesztésére, mert szabadon állanak, legtöbbször az üzlet elé rakják ki az drut,

amelyet belep a por és a legyek is bepiszkitanak. Elrendelte tehát a főorvos, hogy a fűszerüzletek elé kitétt gyümölcsöket vagy zárt fűvegszekrényben, vagy celofán-papírral légmentesen elzárt edényben szabad csak tartani.

Ami a hentesáru üzleteket illeti, megállapította a főorvos, hogy azok a polcok, amelyekben az árukat elhelyezik, csak három oldalról zártak, míg a kiszolgáló asztal belső oldala felől szabadok. Így az áruk megóvása csak jelképes. Ennek az állapotnak azzal vetnek véget, hogy

kötelezték a henteseket az drupolcok belső oldalának sűrű dróthálóval való elzárására.

Ugyancsak az egészségügyi hadjárat áll összefüggésben a piacok egyébként amugy is szigoruan keresztülvit, fokozott ellenőrzése. Lust Ferenc dr. hatósági orvos, aki mindenkor nagy körültekintéssel látja el a piacok ellenőrzését, pénteken ismét szigorú vizsgálatot folytatott, amelynek eredményeképpen

60 kiló hamisított paprikát foglalt le.

A „paprika” tengerilisztból készült és az egész ségre ártalmas anilinfestékekkel színezték a hamisítványt, amelynek tulajdonosa a vizsgálat alkalmával, amit nagyobb érdeklődő csoport nézett végig, eltűnt a tömegben.

A főorvos nagybőrmennyiségű gyümölcsöt is elkobzott.

A külvárosok egészségügyi színvonalának emelése nagy gondot okoz a városi főorvosnak. Ezen a téren talán legsürgősebb tennivaló lenne a Kádás-telepen létesítendő három közut terveinek megvalósítása, azonban erre a célra 80 ezer leire lenne szükség és a pénz egyelőre még hiányzik.

A Kádás-telepen deszkákkal betedett gödrökből veszi a lakosság az ivóvizet, ami elképzelhető módon veszélyezteti az emberek egészségét. Tripa Mihai gépüzemigazgató, aki a főorvos segítségére kíván sietni a fontos probléma megoldásánál, felajánlotta, hogy a gépüzemek előlegezik a városnak a közutak költségeit, amit majd a város vissza fizetne. Egyelőre azonban még nem érkezett meg az előterjesztés jóváhagyása. Ezzel az ügygel áll kapcsolatban az az átirat is, amelyben

a főorvosi hivatal az anyagitermészetű kérdésekben a városvezetőség fokozott segítségét és támogatást kéri.

mert ellenkező esetben képtelen eleget tenni az egészségügyi hadjárat követelményeinek. Meg vizsgálta a főorvosi hivatal a külvárosokban gödrökben felhalmozott hulladékok ügyét is. A helyenként szinte tarthatatlan helyzet rendezésére előreláthatólag rövidesen intézkedés történik. Cotioiu Romuald dr. főorvos véleménye szerint egyébként

a külvárosok egészségügyi helyzete általi ban elmarad még a falvak viszonyaitól is úgy, hogy e téren sürgős és alapos beavatkozásra lenne szükség. Ez azonban el sem képzelhető megfelelő anyagi eszközök nélkül.

Folytatódik Aradon az egészségügyi hadjárat:

Két pékműhelyt bezártak az egészségügyi hatóságok

Megrendszabályozzák a fűszerüzletek gyümölcsárusítását, a műjég házhöz szállítását és általában rendet teremtenek a közegészségügyi viszonyok terén

Cotioiu Romuald dr. városi főorvos erélyes kézzel vezeti az egészségügyi hadjáratot

Aradváros főorvosi hivatala továbbra is nagy eréllyel és körültekintéssel folytatja az egészségügyi hadjárat aradi vonatkozásainak megvalósítását. Cotioiu Romuald dr. főorvos irányításával a városi közegészségügyi szolgálat általános ellenőrzésnek veti alá Arad köztisztviselési és egészségügyi viszonyait, amelyek sok vonatkozásban valóban javulást igényelnek. Természetes, hogy az egészségügyi hadjárat eredeti elképzeléseinek megvalósítása minden alkalommal, amikor anyagi eszközök igénybevételéről van szó, bizonyos nehézségekbe ütközik, mert ennek keresztülvitelére nincsenek költségvetési előirányzatok. Éppen ezért a városi főorvos elsősorban azokat az intézkedéseket hajtja végre, amelyek nem igényelnek pénzbefektetést.

Cotioiu Romuald dr. irányítása mellett megkezdődtek és folytatódnak várossszerte az egészségügyi ellenőrzések, amelyek eddig a pékműhelyekre és üzletekre, valamint élelmiszerkereskedésekre terjedtek ki.

A pékműhelyek ellenőrzése során két esetben állapították meg, hogy az üzem további működése megengedhetetlen és ezért azonnali hatállyal bezárták az illető műhelyeket.

Amennyiben a kifogások megszüntetését célzó munkálatokat a műhelytulajdonosok elvégeztetik, újra kérhetik az ellenőrző bizottság kiszállását és megvont engedélyük visszaadását. Az egyik bezárt műhely tulajdonosa már elő is terjesztette vonatkozó kérését, amelynek teljesítésére azonban már csak a jövő hónapban kerülhet sor.

Megrendszabályozták a műjég kikészítését is.

Tekintettel arra, hogy a kézbesítés során követett eljárásról panaszok hangzottak el, a főorvosi hivatal utasítására vizsgálat indult, amelynek eredményeképpen bírságot is róttak ki. Ezzel egyidőben úgy intézkedett a főorvosi hivatal, hogy a műjég kézbesítését végző személyzet munkáját fehér kötényben köteles ellátni, a jéghez a kézbesítő személyeknek szabad kézzel nem szabad hozzányulniok és általában az egészségügyi követelményeket minden vonalon szemelött kell tartaniok.

Sorra járta Cotioiu dr. főorvos az összes élelmiszerüzleteket és a hentesüzletek közül is felkeresett néhányat. Az élelmiszerüzletekben

Véres ütközet angol katonaság és arab szabadcsapatok között

Harminc arab és két angol meghalt, egy brit hadirepülőgép lezuhant

Jeruzsálemből jelentik: Az angol katonaság ma megütközött az arab szabadcsapatok egy nagyobb bandájával. Olyan nagyméretű harc fejlődött ki a két fél között, amire a palesztinai zavargások óta eddig nem volt példa. Az arabok részéről a harcban 30 felkelő halt meg. Nagyobb pusztítást okoztak az angolok repülőgépeinek bombái. Az összeütközés során az angolok két halottat veszítettek.

Az ütközet elején az arabok visszaszorították az angol katonaságot és azok csak a segélycsapatok megérkezése után tudták az arabokat szétverni.

Ujabb jelentések szerint az ütközet Kalfier közelében folyt le és harc közben egy angol repülőgép lezuhant. A gép pilótája és megfigyelője életét veszítette.

Utlevélhamisító bandát lepleztek le Cernautiban

Cernautiból jelentik: Az itteni rendőrség jól megszervezett román utlevélhamisító társaságot leplezett le. Az utlevélhamisító társaság, amint a vizsgálatból kiténik, messzeágazó bűnös tevékenységet fejtett ki

Runciman lord új terve:

23 önálló kantont javasol a csehszlovák államszövetség területén

A lord beszámolt Hodzsának a Henleinrel folytatott tárgyalásairól

Szudétanémet főtisztviselőket nevez ki a prágai kormány

Prágából jelentik: Hodzsa Milán csehszlovák miniszterelnök pénteken délelőtt meglátogatta Runciman lordot. Politikai körökben azt hiszik, hogy Runciman lord közölte a csehszlovák miniszterelnökkel Henlein szudétanémet vezérrel folytatott megbeszéléseinek lényegét. Általánosságban úgy vélik, hogy Runciman arra kérte a csehszlovák kormányfőt, közölje vele a szudétanémeknek nyújtható maximális engedményeket. Jól informált körökben úgy tudják, hogy a csehszlovák kormány további kedvezményeket csupán a nyelvkérdésben és a helyi közigazgatási szervek autonómiájának kérdésében nyújthat. Mindennek dacára nehezen lehet elképzelni, hogy a csehszlovák kormány és a szudétanémet párt között levő szakadék áthidalható legyen anélkül, hogy a szudéták megfelelő engedményeket ne tegyenek. Eddig ugyanis a szudétanémet párt semmit sem engedett mindabból, amit Henlein karlsbadi beszédeiben lefektetett.

A Reuter-ügynökség prágai levelezőjének az a megállapítása, hogy főképpen szudétanémet körökben erősen szorgalmazzák azt a gondolatot, hogy a nagyha talmak külön értekezletet hívjanak össze a csehszlovák-kérdés elintézésére.

Mi történt Runciman lord és Henlein között

Runciman lord prágai tartózkodásának most vannak legizgalmasabb napjai. Mint már jelentettük, csütörtökön a lord Henlein Konráddal és a szudéták többi vezetőivel tanácskozott és ez a megbeszélés hat óra hosszat tartott. A délutáni órákban a lord és kísérete Rottenhausból, a találkozás színhelyéről autóval vizsátért Prágába és este már résztvett az angol követség estebédjén, ahol a prágai külföldi diplomatakkal tanácskozott. Pénteken délelőtt a lord és Hodzsa miniszterelnök újabb megbeszélésre ültek össze, amelynek során a lord teljes részletességgel tájékoztatta a miniszterelnököt a szudétákkal folytatott tárgyalásairól. Ezt az utóbbi megbeszélést Runciman csak csütörtökön este határozta el és eredetileg úgy volt, hogy pénteken délelőtt a magyar kisebbségiek küldöttségét fogadja másodízben. Ez a fogadtatás így nem jöhetett létre és Szüllő Géza, valamint az egyesült magyar pártok többi vezetői ezért a déli órákban el is utaztak Prágából Rózsahegyre, ahol részt fognak venni Hlinka páter temetésén.

Nem adtak ki semmiféle közleményt

Runciman lord és Henlein csütörtöki találkozásának lefolyásáról semmi sem szivárgott ki. A lapudósítók csak a külsőségekről szereztek kevés értesülést és megírták, hogy a rottenhausi kastélyban a szudéta és az angol vendégek közös ebéden vettek részt, amelyet Hohenlohe-Langenburg Miksa herceg adott Runciman lord tiszteletére. A herceg Európa egyik legregibb fejedelmi családjának leszármazottja, két fivére cseh állampolgár és tagja a szudétanémet pártnak, ő maga lichtensteini állampolgár. Az ebéd után megkezdtek a politikai tanácskozásokat s közben Runciman és Henlein időnként négy szemközti megbeszélésre vonultak vissza. A tanácskozásról semmiféle közleményt nem adtak ki és a megbeszélések résztvevői szigorú titoktartást fogadtak. A lordhoz közelálló körökben csak annyit mondanak, hogy a találkozó határkövet jelent Runciman küldetésében.

Új meglepetések előtt

A francia fővárosban élénk figyelemmel kísérik a prágai kormány a nemzetiségekkel folytatott tárgyalásait és nagy várakozással tekintenek Runciman lord közvetítő fáradozásai elé. A párisi sajtó megállapítja, hogy ütött Runciman órája. Általában remélik a francia politikai körökben, hogy

alkerül valamiképpen áthidalni a prágai kormány és a szudéta vezetők közötti súlyos ellentéteket.

A „Petit Parisien” megállapítja, hogy igen nehéz feladatot vár Runcimanra és a lord minden tapasztalatára szüksége van, hogy a nagy nehézséget meg tudja oldani. A „Jour” szerint a közvetítő megoldásnak feltétlenül létre kell jönni, mert az európai béke ügye függ ettől. A megoldás pedig csakis mindkét fél engedékenysége alapján képzelhető el. Nagyobb cikket ír a kérdésről Leon Blum, helyettes miniszterelnök is a szocialista „Populaire” hasábjain. A volt francia miniszterelnök tiltakozik az ellen, hogy Franciaország és Anglia a csehszlovák köztársaság politikai függetlenségének feláldozását kívánja a nemzetiségek kérdésében.

Az angol lapok szintén hosszán és részletesen foglalkoznak a prágai helyzettel. A „Daily Telegraph” szerint

Runciman lord egészen új tervezetet fog ajánlani a két szemben álló félnek. Hír szerint a tervet csütörtökön ismertette Henleinnek is.

Az angol lap tudósítja úgy tudja, hogy a terv szerint Csehszlovákiát 23 apró kantonra osztanák, amelyeknek mindegyike teljes önkormányzatot kapna.

Prágai politikai körökben arra számítanak, hogy Kundtnak a szudéták álláspontjáról tett kijelentései után

a kormány és a párt között folyó tárgyalásokban egyheti szünet áll be. A szünetet úgy Runciman, mint a kormány az új tárgyalási alap elkészítésére használják fel.

A Havas-iroda jelentése szerint hivatalos körökben erősen megcáfolják azokat a német forrásból származó híreket, hogy a szudétanémet tartományban a rendőrség tisztviselői autóvezetésre és jegyverkezésre képezi ki a marxistákat.

A cseh távirati-iroda a következő közleményt adta ki: Hodzsa Milán miniszterelnök ma közölte Runciman lorddal, hogy a csehszlovák posta egységesítésével legközelebb 7 új főtisztviselői állást német nemzetiségi tisztviselőkkel töltenek be. A trautebau és a brünni posta igazgatóságához is több német főtisztviselőt neveznek ki. A prágai kormány belügyminisztere elrendelte, hogy fontosabb közigazgatási állásokba szintén németeket nevezzenek ki és hasonló intézkedések várhatók az állam többi végrehajtó-szervezetében is.

„A nap keleten kél...”

— írja a „Journal de Geneve” a nagyjelentőségű törvényről, amely a leltér megbékélését szolgálja

Bernből jelentik: A Journal de Geneve tegnapi számában lelkes hangon ír a romániai kisebbségi statumról, amelyet úgy jellemez, hogy az teljes mértékben a lelkek megbékélését szolgálja. A kisebbségi statum létrehozatala II. Carol király és a román kormány nagy érdeme — írja a svájci lap. — A statumot nem a kényszerítő körülmények hatása alatt léptették életbe, hanem az uralkodó és a

kormány önszántából alkotta meg a nagyjelentőségű törvényt. Ezt már jóelőre bejelentette Comnen külügyminiszter is. A lap a következő szavakkal fejezi be méltató cikkét: „A nap keleten kél fel...” A Berner Zeitung vezércikkében megállapítja, hogy ez a tett nagy észszerűsége vall és a nagy hatalmak keleteurópai politikájában fontos tényezőként szerepel.

A kisántant és Magyarország viszonya a bledi tanácskozás napirendjén

Vasárnap, augusztus 21-én kezdődik a jugoszláviai Bledben a kisántant konferenciája. Románia, Jugoszlávia és Csehszlovákia megbízottai már szombaton találkoznak Bledben és előzetes megbeszélést tartanak. A bucarestii sajtó a konferencia napirendjével foglalkozva azt írja, hogy azon főképpen az Anschluss után kialakult új közép-európai helyzet tel foglalkoznak és megbeszélnek a három kisántant állam és Magyarország viszonyának újbóli rendezését. A politikai megbeszéléssel egyidőben sajtóértekezlet is lesz.

A Bucarestben megjelenő Capitala című lap londoni táviratot közöl gróf Bethlen István volt magyar miniszterelnök legutóbbi londoni látogatásával kapcsolatban. A londoni jelentés szerint a volt magyar miniszterelnök londoni

útutazását titokban tartották. Gróf Bethlen István az angol fővárosban pénzügyi tárgyalásokat folytatott egy nagyobb angol kölcsön érdekében. Ez a kölcsön Magyarországot kiemelné Németország érkékörekből és ezzel a magyar kormány külpolitikájában is nagy változást idézne elő.

URANIA 3, 5, 7.15 és 9.30 órákor. Telefon: 12 82.

Ritka élmények és a nagy átélések filmje!

A „FURIA”

Lüktető, pergő, élegető-fojtó filmretek. SYLVIA SDALEY, SPENCER IRACY. Rendezte: F. LANG

CORSO: 3, 5, 7.15 és 9.30 órákor!

Premier!

Telefon: 20-65

Zenebona a tengeren

Főszereplők: M A R X - testvérek, GAUCUO-CHICO-HARFO és a 4-ik Testvér. — Legújabb birad és pókó

Széljegyzetek egy bélyeg-árjegyzékhez

Kék vászonkötésű könyv került a kezembe: Michel 1938. évre szóló, az Európában kibocsájtott bélyegek valamennyi kiadását magába foglaló katalógusa. Magam is bélyegyűjtő voltam és most multatidézé szeretettel lapozgattam át ezt a vaskos könyvet, amely közel ezer oldalon keresztül sorolja fel azoknak a színes papírdarabkáknak összes fajtáit, változatait, kiadásait és téves kibocsájtásait, amelyeket annyi ember gyűjt szenvedéllyel és amelyeknek egyes példányai vagyonokat érnek. És ahogy átlapoztam az ezer oldalt, érdeklődéssel állapítottam meg: Európa beszédes történelmkönyvét tartom a kezembem.

Iskoláinkban még a messze múlt történelmét tanítják nagy részletességgel, ködös tegnapok emlékeit idézik a történelemtanárok, mialatt az élet rohanva sodródik körülöttünk és velünk. Országok születnek és múlnak el, a történelem itt forragnak, vajudik körülöttünk és mialatt a középiskolák tananyagja bőségesen tárgyalja a nagy ösök nagy háborúit — sajnos a nagy békéket annál felületesebben, — addig éppen csak észre vesszük, felszínesen érzékeljük a magunk világát. Azt a világot, amely mozgalmasabb, gyorsabb ütemben átalakul, mint a nagy történelmi időknek nevezett történésfordulások voltak.

Mit tud például a középiskolai végzettséggel a világalapító átlag értelmiség Karilia bolsevistaellenes kormányzatáról, Albánia belső átalakulásairól az önálló hercegségen, négytagú kormányzótanácsán, szabadállamnak nevezett államformán át — a tiranai királyi esküvőig? Tanultunk-e valami részletesebben Hamburgról, Hannoverról, Badenről és a többi német kisállamról, egészen az 1872-ben megalakult birodalomig? Néhány jelentéktelen szürke sző őzri emlékezetünkben a világtörténelem eme nagy átalakulását, amelynek valamennyi mozzanatát megörökített — a bélyegek. Ha Dél-Nyugatindiai beszélnek előttünk valahol társaságban, zavartan hümmögünk és közömbös válaszokkal palástoljuk, hogy fogalmunk sincs Dánia és az Antillák három szigete között valamikor is fennállott közjogi viszonyról. A piros-kék-sárga-zöld színekben pompázó bélyeggyűjtemények, vagy az ezek közötti eligazodást szolgáló katalógus mindezekről szemléltetőbben, érdekesebben beszél — csak úgy, mint például a belga gyarmatbirodalom kialakulásáról, — a történelmkönyvnek, melyek szárazon és csak nagy vonalaikban mutatják meg az eseményeket. Közben pedig megfigyeljük a mozzanatok sorozatáról, amelyek az élet pezsgését jelentik a történelem láncolatában.

Mennyi mindenről beszélnek például az 1872-től kezdődőleg kiadott német birodalmi bélyegek, amelyek közül az első sorozat — Deutsche Reichspost felirattal — még garasos, krajcáros és forintos értékekből állott. Amikor 1875-ben a birodalom áttért a pfennig és márka pénzrendszerre, ezt az eseményt is megörökítették a bélyegek. A századforduló beköszöntésével jelentek meg a közismert és sokáig forgalomban volt „Germania” rajzu német bélyegek, amelyek röviden „Reichspost” felirást viseltek. Az izmosodó német császárság jellegzetes megnyilvánulása az 1900. áprilisában kiadott sorozat is, amely jelképes rajzokkal díszített címletekből állott. Ugyancsak jellegzetes, sokatmondó történetet mondanak el a német gyarmati bélyegek, amelyeknek első sorozata 1893-ban került forgalomba. E bélyegek Német Keletafrikának a német történelemben való bevonulását jelzik. Ujguinea, német Délnyugat-afrika, Kamerun, a Marschall-szigetek és Togo első kibocsájtásai következnek, majd 1899-ben Karolina és Mariana-sorozatok vonultak be a német postaszolgálat kiadványai közé. Sorrendben — 1900-as kibocsájtás — Samoa az utolsó, míg a Kiantschau (Kina)-sorozat a világszerte Németország nagyhatalmi törekvéseinek egyik izgalmasan érdekes fejezetét jelzik.

Két évvel a háború kitörése előtt — tehát a repülés ügyének komoly, nagy fellendülését megelőzően — már légi postával is találkozunk a német birodalmi postaszolgálat bélyegei között: 1912-ben „Flugpost am Rhein und Main” felirattal repülő-sorozat jelent meg. A háború kitörését semmi sem jelzi a bélyegek világában, de azt, hogy 1916-ban már nagyon is éreztette hatását, elárulja az általános postai díjszabásemelés, amelynek megfelelően új címletek kerültek forgalomba.

A háborút az átnyomással forgalombahozott „megszállási” bélyegek jelzik a német postai bértmentesítési kibocsájtások között. Belgiumban, Franciaország megszállott területein, Romániában, Orosz-Lengyelországban, Litvániában, Lettországnak, Észtországnak, Libanban bocsájtottak ki ilyen ideiglenes bélyegeket, amelyek azt hirdették: miképpen győzött Németország — a háborúvesztésig... A bélyegek sorozataiból alakult a „front”, amelyet az emberföltött teljesítményre hajszolt német haderők tartottak... A háború kitörésekor önmaga halálát ítélt végrehajtó nagynémet imperiaizmus szolgálatában.

A forradalom és új államformára való áttérés azonnal bélyegekben örökítette meg a változást. Egymás után jelennek meg az új sorozatok, majd sorra következnek a segélybélyegek. Az új idők elkövetkezését jel-

„A magyar nemzetnek nincs szüksége Szálasi diktátorságára!”

— mondta nagyhatású vádbeszédében Finkey Ferenc dr. magyar koronaügyész a politikai pör főárgyalásán

Budapestről jelentik: A Kuria — mint röviden már jelentettük, — szerdán tárgyalta a háromévi fegyháza itélt Szálasi ügyét. A tárgyalás során dr. Finkey Ferenc koronaügyész lesújtó vádbeszédet tartott a nemzeti szocialista vezérről. Többek között ezeket mondotta:

— A vádlott célkitűzései és erőszakosan, ha kell forradalommal elérendő követelése minden higgadtelmű magyar ember szemében oly kiforrotlan fantazmagóriák, melyek az ősi magyar alkotmánnyal és a ma fennálló törvényeinkkel homlokegyenest ellenkeznek. A vádlott törekvései és az általa felkeltett mozgalom a régi magyar kifejezés szerint: pártlítás az állam ellen. A vádlott maga is érzi, hogy ezek az ő törekvései alkotmányellenesek, de úgy képzei, hogy majd utólagos népszavazással mindent törvényesíteni lehet.

— A magyar nemzetnek nincs szüksége a vádlott diktátorságára — folytatta beszédét Finkey Ferenc dr. koronaügyész — egyszerűen azért, mert a magyar nemzetnek van igazi hivatott vezére, valódi nemzeti hőse, akit minden jó magyar ember lelkes örömmel és hódolattal tekint vezérének és akit anélkül, hogy ő diktátor akarna lenni, mindnyájan hajlandók vagyunk tűzbe-vizbe követni. Éppen

ebben látom a vádlott bűnösségét, hogy ő kellő politikai tájékozottság nélkül olyan veszedelmes mozgalmat kezdeményezett, amely újból szörnyű összeomlást, beláthatatlan eredményű polgárháborút idézhetne fel.

A koronaügyész ezután részletesen foglalkozott a jogi minősítés kérdésével, majd hangzott, hogy a főügyésznek az ítéletábránál bejelentett semmisségi panaszát fentartja. A mozgalomnak hosszú ideig történt folytatása, kitartó, makacs propagandája, amit a vádlott éveken át folytatott zavaros eszméinek terjesztésére, súlyosbító körülménynek tekintendő. A vádlott a hiszékeny, könnyen befolyásolható, gyenge idegzetű embereknek százait, különösen a fiatalságot igyekezett a törvénytelen szervezkedéshez való csatlakozásra csábítani, sokakat megfélemlített és a társadalom jó részét állandóan izgalomban tartotta és tartja.

Finkey Ferenc dr. így folytatta beszédét: — A legjelentősebb súlyosbító körülmény nézetem szerint az, hogy a vádlott hazafias rajongás leplebe burkolta a maga féktelen ambícióját. A vádlott cselekményeinek az igazi indítóoka a túlfűtött nagyravágás, a vezérszerepre való szinte beteges vágyakozás volt, ami csaknem a pathológia határára mozdott.

Medrano Cirkusz

Arad, Plata Stefan cel Mare
Szombaton, vasárnap és
hétfőn az utolsó 3 előadás

Minden nap este 9 órai kezdettel. — Szombaton és vasárnap délután 5 órakor ma iné mérsékelt hőmérséklettel gyermekek részére!

zik 1921-ben az úgynevezett „munkás-sorozatok”, amelyek a termelő munka folyamatának egyes jeleneteit viselik. Ekkor már, ha figyeljük a bélyeg címleteit, észrevehetjük, mint siklott Németország az infláció, a nagy válság kicsúcsosodása felé. Emelkednek a címletek és az 1922-ben kibocsájtott új „munkás-rajzu” sorozat már öt márkánál kezdődik — pfenniges értékek nincsenek is, — és egészen 50 márkáig emelkedik. Egy évvel később, 1923-ban Raina és Ruhr segélybélyegeket hoznak forgalomba 105, 525 és 1020 márkás címletekkel.

Eltűnnek a képek a bélyegekről, amelyeken csak a számok dominálnak már. Ötvenről tizezer márkáig terjed a következő sorozat és lassanként az 1000 márkás bélyegek közönséges értékű egyszerűsödtek. Új sorozat került forgalomba, 5 ezertől 75 ezer márkás címletig, ezután pedig megkezdődött az infláció és a bélyegek címleteit egyszerű átnyomással úgy változtatták, ahogyan szinte óráról órára emelkedett a postai díjszabás. Megjelennek a 400 és 800 ezer márkás címletek, az 1, 2, 4, 5, 10, 20, 30, 50, 100, 200, 500 millió márkás, a milliárdos bélyegek egészen 50 milliárdos névértékig. Benne lüktet ezekben az egymásra következő, hevenyében átbélyegzett, lázasan kibocsájtott bélyegeknél egymásrakövetkezésében a beteg vergődő németbirodalom minden aggasztó körtünete, kiérződik a beteg érverés, amely mérget hordozott szerte a világba...

Azután elmúlt az infláció is. Visszatért a kis névértékek, milliárdok helyett ismét pár pfennigért bértmentesíteni lehetett a posta küldeményeket. Változó, eseménytelen bélyegsorozatok következnek egyre-másra, amelyekben sokatmondónak csak az újra és újra megismételt nyomor-segélybélyegeket nevezhetjük. Megjelenik Hindenburg feje a bélyegeken, egy ízben Ebert, a szocialista elnök arcképét is megörökítették bélyegen. Színesednek és művészebbé válnak a sorozatok, de a birodalom története szempontjából semmitmondók. A birodalom élete szürkül. Sorvad? Évek múltán, 1930. júniusában megjelent egy sorozat a Rainavidék megszállításának megszűnéséről, majd 1933-ban megjelenik a — horogkereszt. A nagy sorsfordulást egyelőre a bélyegek vizjelzése mutatja csak, de ez a horogkereszt-alaku viznyomás a bélyeg papírjában sokat, nagyon sokat mond... Később már magukon a bélyegeken is megjelenik ez, a német birodalomban diadalmasan uralomra került jelvény. Bélyegek emlékeztetnek az 1934. évi nürnbergi nemzeti szocialista pártkongresszusra, a Saar-vidékre, Hindenburg halálára, a diadalmas saar-

vidéki népszavazásra és azóta is a Harmadik Birodalom minden egyéb jelentőségteljes eseményére.

Ki tudja, milyen bélyegek következnek még a német birodalmi posta kiadásában? De az kétségtelen, hogy most már egyetlen nevezetes esemény sem mulik el az országok életében anélkül, hogy bélyegsorozatok ne őriznék emlékét. Ujabbban valóságos divat, mi több, üzletké vált az alkalmi bélyegek kibocsájtása, amit a komoly bélyegyűjtés nemcsak ellenérzéssel fogad, de szinte tudomásul sem vesz. Egyre jobban „specializálódnak” a komoly gyűjtemények, a nemcsak divatgyűjtők érdeklődése egy-egy — főképpen már megszünt — országra korlátozódik, sőt általában nem is haladja meg az 1918-ig terjedő kibocsájtásokat. Bizonyos konzervativizmus nyilvánul meg e téren, a régi, valamint is számító gyűjtemények beszárnak az egy-mást követő „alkalmi” sorozatok előtt, ami azonban nem jelenti azt, hogy az élet nem zajlik tovább a magy huszadik századára jellemző szertelenségében a nem termeli — egyre-másra szédítő ütemben — a kis színes papírdarabkákat, amelyek arról beszélnek, hogy minden vonatkozásban mennyivel sokrétűbb, izgalmasabb és ha silányabb is, de tanulságosabbá vált az életünk...

Balla Károly

HAMBURG-AMERIKA

Rendszeres hajójáratok

Észak-amerika, Kanada, Közép-amerika, Kuba-Mexiko, Dél-amerika, Keletázsia, Ausztrália és Hollandiáiba

Tengeri utazások

teljes

üdülést és sok örömet nyújtanak!

Földközi-tengeri utazások tavasszal és ősszel, Északi-tengeri és atlanti-szigeti utazások, Nyugatindiai utazások, Világkörüli utazások, Utazások Afrika körül valamint olcsó tengerentúli tanulmányi utazások

Felvilágosítások, prospektusok díjmentesen kaphatók a

Hamburg-Amerika Linie S.A.R.

képviselőtől:

Künzler utazásiroda
Arad, Bul. Regina Maria 24.
Telefon 10-86

Kedvezőtlenül véleményezte az ármegállapító bizottság a husiparosok és pékek áremelési kérelmét

Alapos vizsgálat után megállapították, hogy nem indokolt a husárak drágítása és a kenyér ára nem haladja meg a liszt mindenkori forgalmi értékét. — Ujra rendezik a ló- és géperejű bérjárművek, valamint a vendéglők maximális árait. — Riscutia h. polgármester dönt az áremelések ügyében

Fél leiel leszállították a malmok a lisztárakat

Az aradi husiparosoknak a husárak emelésére vonatkozó kérelme ismét napirendre hozta a maximális árak ügyét. Riscutia Moise nyugalmazott ezredes, a város ügyeit intéző helyettes polgármester több vonatkozásban újra rendezni kívánja az érvényben lévő maximális árakat, ugyanakkor pedig

a pékek is azt kérték a városvezetéstől, hogy a fogyasztóközönség terhére módosítsa a kenyér hivatalosan meghatározott árát.

A husiparosok és a pékek előterjesztéseit az alpolgármester nyomban kiosztotta az ármegállapító bizottságnak és tekintettel a kérdés sürgős voltára, a bizottság még pénteken ülésezett, hogy döntson az alapos vizsgálat után: milyen véleményezéssel terjeszti végső határozathozatal végett az alpolgármester elé a hus- és kenyérárak emelésére vonatkozó kérdéseket. Az ülésen Berzovan Ioan városi főszámvevő, helyettes alpolgármester elnököl és rajta kívül résztvettek még Seracu Ioan, a kereskedelmi és iparkamara titkára, Deteşan Ioan rendőrkapitány — a fogyasztók képviselője —, míg a pékeket Takács István és néhány pékiparos, a mészárosokat pedig több érdekelt husiparos kíséretében dr. Sárba Gheorghe ügyvéd képviselte. Megjelent még az aradi malomipar képviselőjében Ehrenwald Ignác, a Neuman-malom főtisztviselője is, aki a malmosok részéről fontos bejelentést kíván tenni.

Berzovan Ioan helyettes alpolgármester ismertette a husiparosok kérelmét, amely a husáraknak fajta és minőség szerint 4—6 leiel való fel-emelésére tesz előterjesztést.

A husiparosok azzal indokolják kérelmüket, hogy az élőállat-árak emelkedtek,

és így nem tudják a régi ármeghatározás betartásával forgalombahozni termékeiket. Deteşan Ioan rendőrkapitány a fogyasztók képviselőjében érélyesen ellenezte a husárak emelését és hangsúlyozta, hogy ez igazságtalan megterhelést jelentene a város fogyasztóközönségének terhére. Ezután Seracu Ioan kereskedelmi és iparkamarai titkár terjesztette elő a kamara szakvéleményét, amely

megállapítja, hogy az élőállatárak nem emelkedtek olyan arányban, ami indokoltá tenné a hústermékek megdrágítását.

Ez a bejelentés előreláthatólag döntően befolyásolja a husiparosok áremelésre vonatkozó kérelmének sorsát, már csak azért is, mert ennek alapján az ármegállapító bizottság úgy döntött, hogy kedvezőtlenül véleményezéssel terjeszti Riscutia Moise helyettes polgármester elé a vonatkozó kérelmet. Az pedig nem valószínű, hogy a polgármester az árvizsgáló bizottság véleményezése ellenére járulna hozzá az áremeléshez.

Ezzel kapcsolatosan említjük meg, hogy a város vezetőségének olyan értesülések jutottak tudomására, mintha

a husiparosok magatartásának elmérgesítését szakmai körökön kívül álló helyről szorgalmaznák.

A városvezetés elhatározott szándéka, hogy ha ebben a vonatkozásban tovább folyik a nyugtalanítás, vagy éppen ennek a magatartásnak bonyodalmas következményei lennének, a maga részéről jelentést tesz a vármegyei prefekturának és Dobriceanu Mihail ezredes-prefektust kéri fel, hogy a törvény adta lehetőségek szigorú alkalmazásával vessen véget minden zavarteltési kísérletnek.

A husiparosok ügyének letárgyalása után Ehrenwald Ignác, a malomipar képviselője elismertésre méltó bejelentéssel szolgált: közölte, hogy az általános helyzetre való tekintettel a malmok 50 banival leszállítják a liszt kilonkénti árát.

Minden felszólítás, vagy hivatalos helyről megnyilvánult szorgalmazás nélkül, saját megfontolásuk alapján határozták el a malmosok a lisztárak csökkentését. A bizottság örömmel vette tudomásul a közlést, amely után a pékiparosok kérését tárgyalták. Ez

a kérés a kenyérárak barkolt emelését célozta.

Előterjesztésükben azt kérték a pékiparosok, hogy

a bizottság tegye lehetővé a kenyér árának a liszt áraknál magasabb színvonalon való tartását. Ennek elérése érdekében javasolták, hogy most, amikor a lisztárakat a malmok csökkentik, ezt a lelejtést ne vigyék keresztül a kenyéráraknál is, hanem a mai maximális árakat tartsák fenn továbbra is változatlanul.

A kenyérárak emelését célzó indítvánnyal szemben is Deteşan Ioan rendőrkapitány hangsúlyozta ki a fogyasztók álláspontját. Kiemelte, hogy *indokolatlan lenne a kenyéráraknak a liszt ár-színvonala fölé való emelése, mert hiszen a pékek nem egy kő kenyéret hoznak ki egy kő lisztből, hanem többet.*

Ezen kívül is egyéb melléktermékek biztosítják a pékek hasznát. Rámutatott a fogyasztók képviselője arra is, hogy a kért áremelés, — ami a kiskereskedelmi árak növelését jelentené, — a kisembereket terhelné indokolatlanul.

A kérdés alapos megvizsgálása után a bizottság ebben az ügyben is úgy döntött, hogy

nem javasolja az áremelést jelentő előterjesztés teljesítését.

Ezek szerint megmaradna a lisztárak és a kenyér árának azonos színvonala, ez pedig a kenyér árának 50 banival való olcsóbbá tételét jelenti.

Mindkét ügyben szombat délelőtt dönt a helyettes polgármester, előzőleg azonban az ármegállapító bizottság újabb ülésem foglalkozik az éttermek, valamint kóvonatu és géperejű bérkocsik ármeghatározásával. A helyettes polgármester az éttermi árakkal kapcsolatosan érdekes újítást kíván bevezetni, amennyiben ugynevezett típus-menük megvalósítását tervezi. Ezek a típusmenük mennyiségben, minőségben és árban határoznák meg egy-egy ilyen adag-fajta előírásait. A helyettes polgármester tervei szerint

minden vendéglő köteles lenne „tisztviselőmenüt”, „nyugdíjas-menüt”, „katonatiszti-menüt” stb. feltüntetni étlapjain és rendelésre a megszabott mennyiségben, minőségben és árban kiszolgáltatni a vendégeknek.

Ezen kívül, aki más összeállításban kívánja főétkezéseinek ételét elkölteni, természetesen drágábban fizeti meg a maga választotta fogásokat.

Kétmilliós költséggel felépül az aradi járványkórház

Még a nyár folyamán megkezdődnek az építési munkálatok. — Járványszerű vérhas és tifusz-megbetegedések: Aradon

Fokozott figyelemmel kíséri a város főorvosi hivatala a nyári idényben rendszeresen, kisebb-nagyobb mértékben fellépő vérhas és tifusz-megbetegedések számszerű alakulását, mert ezen körülmények idén járványszerűen lépnek fel a városban. A főorvosi hivatalhoz érkezett jelentések szerint Aradon jelenleg 27 vérhasban és 15 tifuszban megbetegedett egyént ápolnak úgy, hogy a kórháznak a járványos megbetegedések eseteiére fenntartott két kórterme zsúfolásig megtelt.

Ez az eset ismét napirendre hozta az aradi központi kórházban létesítendő járvány-osztály létesítését, ami — Coţioiu Romuald dr. főorvos megállapítása szerint — végre a megvalósulás útjára került. A városi főorvosi hivatal a maga részéről 600.000 leit biztosított a kórházi járvány-osztály megteremtésének költségeire és a vármegye is 400.000 leies hozzájárulást nyújt a nagyszabású intézmény anyagi alapjához. Már a minisztérium részéről is történt tényleges ígéret arra nézve, hogy az Aradról biztosított egymillió leien túl szükséges összeget a létesítendő aradi járványkórház rendelkezésére bocsájtják. Így az anyagi akadályok elhárultaknak tekinthetők és

Igo Schaten zenetanár az aradi izr. templomi énekkar új karnagya

Az aradi Zsidó Hitközség vezetőségének sikerült megnyerni állandó aradi tartózkodásra Igo Schaten zenetanárt, ki Lugosról jött Aradra, hogy a templomi énekkar vezetését átvegye.

Schaten professzor, aki különleges zenai képzettséggel rendelkezik, Bécsben végezte zenetanulmányait és nemcsak énekkari, hanem zenekari karmesteri képesítéssel bír. Nem ismeretlen az aradi zenekedvelő közönség előtt, mert ez év május 31-én a zsidó kulturházban felesége közreműködésével hangversenyt adott, amely felejthetetlen élmény marad azoknak, akik a hangversenyt meghallgatták.

Alkalmunk volt beszélni Schaten tanárral, aki a következőket mondotta:

— Nagy örömmel jöttem Aradra a hitközség meghívására és a hitközségi korusban kitűnő anyagot találtam. Annak ellenére, hogy mindössze néhány nap óta vagyok itt, máris jelentős javulás észlelhető az énekkar munkájában és örömmel szolgál ez a nagy ambíció és lelkesedés, amellyel a korus tagjai munkájukat végzik.

— Céлом a zsidó muzikális élet megszervezése és minden tekintetben kitűnő zsidó énekkar létrehozatala. Bizom benne, hogy ez a tervem sikerül, mert igen sok itt a képzett, jóhangú énekes.

Péntek este már Schaten tanár irányítása mellett működött a templomi énekkar és a kitűnő zenepedagógus munkája máris meglátszott a korus szereplésén.

Öngyilkosságot kísérelt meg a csodaszép fiatalai bucuresti-i urileány egy amerikai milliomos hűtlensége miatt

Bucuresti. Megrendítő öngyilkosság történt lasiban a Copou városnegyedben, hol Ohoschy gyalogsági százados Tamara nevű, feltűnő szépségű fiatal leánya szülei lakásán mellbelötte magát, majd kirohant az uccára és eszméletlenül összeesett. A mentők kórházba szállították.

A megindított nyomozás során megállapítást nyert, hogy Tamara Ohoschy Baile-Herculana fürdőhelyen megismerkedett egy amerikai milliomossal, beleszeretett és lasiba hívta. Az amerikaitól aztán tegnap levél érkezett, melyben közli, hogy elutazik és bucsut mond a leánynak. Tamara Ohoschy erre elhatározta, hogy eldobja életét és amíg szülei moziban voltak, mellbelötte magát. Az orvosok nem bíznak életbenmaradásában.

valószínűleg már a nyár folyamán megkezdik a kórház területén, egy elkerített telekrészen, a járvány-osztály épületének építését. Ez az elkerített telekrész, amelyet magas fal választ el a kórház nagy udvarától és egyéb épületeitől, kiválóan alkalmas a régen nélkülözött járványosztály számára. Előreláthatólag az építkezés és a berendezés költségei összesen 1.800.000—2 millió leit tesznek ki úgy, hogy az aradi hozzájárulások legalább a kiadások felét fedezik.

A vérhas-járvánnyal áll kapcsolatban a főorvosi hivatal ama rendelkezése, amelynek értelmében a városi vizsgálóintézet és a közutak vizet naponként bakteorológiai vizsgálatnak vetik alá.

Itt említjük meg, hogy a mezye területéről két vérhas és tíz tifusz-megbetegedésről érkezett jelentés.

CENTRAL: 5, 7 $\frac{1}{4}$ és 6:30 óra-ór a kerthőn

„Gangszterek alkonya”

s. ellomés ötle es, izgalmas, mulattat.

Fűszerezo öje: EDWARD G ROBINSON

D u. 8-kor matiné: EGY ELLOPOTT ELET Irene Dunne, Robert Taylor

ARADI KÖZLÖNY

Telefon: 11-51. Sürgőny címe: KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 840 lei || Negyedévre 210 lei;
Félévre . . . 420 „ || Egy hónapra 70 „

Gyilkos korallsukák

Félelmetes hírek érkeznek a bialrai gyöngyhalászok tanyáiról. A gyöngytermelést állítólag teljesen be kell szüntetni egy halfajta megjelenése miatt. Ez immár másodikban történik. Legutóbb kilenc esztendővel ezelőtt jelentek meg a gyilkos 30 centiméteres halak az öbölben és a korallsukák — így hívják a veszedelmes halakat — az egész öböl halászatát veszedelmessé tették.

A korallsukák arról híresek, hogy a hátuszonyalikon tüskék vannak és ezeket a hal úgy tudja kítaszítani magától, mintha nyilvesszővel lövöldözne. Kilenc esztendővel ezelőtt közel ötven gyöngyhalász pusztult el a különös tüskék érintése miatt. A tenger fenekére leszálló halászok meztelenül végzik munkájukat és teljesen tehetetlenek a hal támadásával szemben, mert a korallsuka teste világoskék és a vízben jóformán láthatatlan. Mielőtt ember közelébe ér szétröcköli tüskéit, azután rövidesen elpusztul.

A korallsukák most oly tömegekben lepték el a Bialra-öblöt, hogy teljesen lehetetlenné tették ott a további munkát. Tenni ellenük semmit sem lehet, meg kell várni míg táplálék hiányában eltávoznak.

— **IDŐJÓSLAT:** Enyhe északnyugati szél és a hőmérséklet további emelkedése várható.

— Zürichi tőzsdezárlat: Páris 11.91, London 21.29, Newyork 436.31, Brüsszel 73.46 és fél, Milánó 22.97 és fél, Amszterdam 238.72 és fél, Berlin 174.80, Prága 15.07 és fél, Varsó 82.25, Belgrád 10.00, București 3.25.

— **Aláírta Öfelsége a bírói elmozdíthatatlanságot megerősítő törvényt.** Minthogy az új alkotmány 76. szakasza a régi bírói szervezeti szabályokkal szemben kimondja a bírói elmozdíthatatlanságot, amely a független bíróságnak mindenkor leginkább kezessége; lamandi igazságügyminiszter elkészítette az új igazságügyi szervezeti szabályzatot, amely az új alkotmány szakaszainak figyelembevételével készült és ahhoz alkalmazkodott mindenben. Az új alkotmánynak megfelelő igazságügyi szervezeti szabályzatot tegnap terjesztette Öfelsége elé az igazságügyminiszter, Öfelsége aláírásával szentesítette a királyi rendeletjavaslatot, amely véglegesen rendezi a bírói elmozdíthatatlanság kérdését is.

— **A propagandaiügyi miniszter Németország bucurești követével tárgyal.** Bucurestiből jelentik: Titeanu propagandaiügyi államtitkár ma megbeszélést folytatott Fabritius német követtel.

— **Kitüntetések kapnak, akik huszonöt éve töltik be hivatásukat.** Temesvárról jelentik: A nemzetgazdasági minisztérium elhatározta, hogy azokat az ipari és kereskedelmi alkalmazottakat és munkaadókat, akik huszonöt éve töltik be hivatásukat, kitüntetésre terjesztik elő. Az illetőket a „Meritul comercial și industrial” éremmel dekorálják. A kereskedelmi és iparkamara vezetősége ennek alapján kimondta, hogy felhívást intéz az érdekeltekhez, hogy jelentkezzenek. Akik a kitüntetésre igényt tartanak, a kereskedelmi és iparkamarához beadvánnyal fordulhatnak, amelyben feltüntetik eddigi érdemeiket s közlik egyéb személyi adataikat is. A beadvány alapján aztán a kamara vezetősége megteszi az előterjesztést az illetékes minisztériumhoz, amely hivatott dönteni abban a kérdésben, hogy az illető méltó-e a kitüntetésre, vagy sem.

— **Felfüggesztett börtönügy Igazgató.** Bucurestiből jelentik: Octav Gorascu, a börtönvezérigazgatóság egyik igazgatóját augusztus 10-iki hatállyal felfüggesztették állásából.

— **Nyugdíjaztak 258 postal tisztviselőt.** Bucurestiből jelentik: A Monitorul Oficial mai száma közli a közlekedésügyi minisztériumnak azt a rendeletét, amellyel a posta vezérigazgatósága 258 tisztviselőjét október elseji hatállyal nyugdíjba helyezte.

A nyolcszázéves szemöldökszívesz

Megleppő leltre bukkantak egy régi angol kastély kertjében folytatott ásásoknál. Sok egyéb értékes sokszázéves régiség között találtak egy bronz szemöldökszíveszt. A régészek megállapítása szerint ez a kozmetikai szerszám nyolcszáz éves és minden kétséget kizáróan bebizonyítható róla, hogy norman asszonyok ezzel a szerszámmal tépdésték a szemöldöküket, épp úgy, mint a mai „modern” asszonytestvéreik.

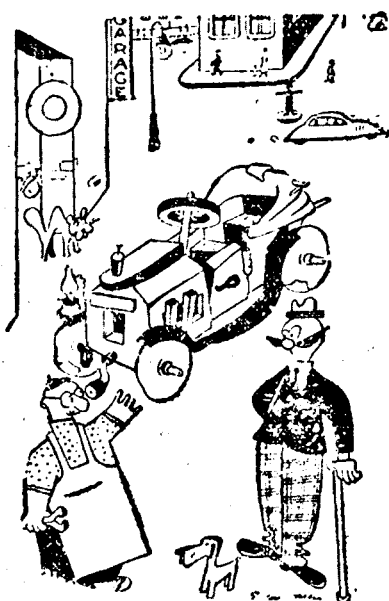
— **Az Arad—mikalakai róm. kath. egyházközség templom-bucsuja.** Vasárnap, augusztus 21-én tartja a mikalakai kath. egyházközség szokásos templom-bucsuját. Reggel 8 órakor szentmise, utána a vendég-bucsusok fogadása, 10 órakor ünnepi nagy mise fényes papi segédlettel. Dél után 3 órakor ünnepi litánia, majd népünnepély kezdődik a temlomkertben, különböző szórakozásokkal, elsőrendű zene. Ételekről és italokról gondoskodás történt. Belépés a kerthelyiségben tartandó bucsu-ünnepélyre díjtalan.

— **Találtak egy biciklit.** Az aradi rendőrség közli, hogy a Poetului-ut mentén lévő egyik kutban egy biciklit találtak. Nyilvánvaló, hogy valaki lopás útján jutott a kerékpárhoz és az elfogatástól való félelme miatt dobta a kutba a biciklit, nehogy az árulója legyen. Miután a kerékpárról hiányzik annak rendszáma, a rendőrség nem tudja megállapítani a kerékpár tulajdonosát és ezért felkéri mindazokat, akiktől az utóbbi időben ellopták kerékpárjukat, hogy jelentkezzenek a rendőrségen a kerékpár megtekintése céljából. Az érdekeltek reggel 8 és 9 óra között a rendőrkvesztura 19. számú szobájában tekinthetik meg a jó állapotban lévő biciklit, amelyet visszaadnak az igazolt tulajdonosnak.

— **Sajtényi gazda öngyilkossága.** Megdöbbentő módon vetett véget életének Marcovici Stefan 58 éves aradmegyei Sajtény községbeli gazdálkodó. Az életunt a falu határában folyó Maros partjára ment és ott az egyik fára akasztotta fel magát. Mire tettét észrevették már halott volt. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

— **Eltűnt háztartási alkalmazott.** Özvegy György Ignácné, V. Stroescu-uca 17. szám alatti lakos bejelentette az aradi rendőrségen, hogy Ungár Irén nevű szolgálóleánya, minden előzetes bejelentés nélkül eltűnt munkaadójának lakásáról. A bejelentés nyomán a rendőrség vizsgálatot indított az eltűnés körülményeinek kivizsgálása érdekében.

Jó kocsi!

— Na és, tud-e valamit kezdeni ezzel a kocsival...?

— Természetesen! Leszerellem a számtábláját és egy újra teszem fel...

— **Hármas kivégzés Németországban.** Berlin. A legfelsőbb katonai bíróság halálos ítélete alapján tegnap délelőtt kivégezték Karl Wiesehoffot, Peter Henizet és Wilhelm Braunt. A halálraítéltek ellen az volt a vád, hogy egy idegen hatalomnak bizalmas hirtanyagot szolgáltattak ki. Az ítéletet bárdal hajtották végre.

— **JUGOSZLÁVIA SZABADKIKÖTŐT BÉRELJ TRIESTBEN.** Triest kikötőjének egyik elhatárolt részét évek óta Ausztria használta szabadkikötőként. Az Anschluss után a német kormány az erre vonatkozó egyezményt nem hosszabbította meg és így a triestli osztrák szabadkikötő megszűnt. Legutóbb az olasz kormány Jugoszlávia számára ajánlotta fel a volt osztrák szabadkikötőt. Az erre vonatkozó egyezményt a napokban kötötte meg az olasz és a jugoszláv kormány. Szeptember 1-én Triestben megnyílik a jugoszláv szabadkikötő.

— **Lezajlott a Szovjet nagyszabású repülő-meetingje.** Moszkvából jelentik: Augusztus 18-án, a tuchinói repülőtéren folyt le a Szovjetunió hagyományos légi-meetingje. A nagyszabású ünnepségen megjelentek: Stalin, a szovjet végrehajtó bizottságának főtárháza, Molotov, Kaganovics, Vorosilov népbiztosok, valamint a Moszkvában állomásozó külföldi követségek és Lindbergh ezredes is. Több, mint 100 vadászrepülőgép emelkedett a levegőbe. Az egyes gépeket munkások és munkások vezették. A vadászgépek bravuros mutatványokkal szórakoztatták a közönséget. Az egyéni és csoportos mutatványok során a pilóták ejtőernyővel ugrottak ki a gépekből. A műsor végén a pilóták kísérei tömeges ejtőernyőmutatványt végeztek.

— **Németországban nem árjáknek kötelező a zsidó utónév használata.** Berlinből jelentik: A német birodalmi belügy- és igazságügyi minisztériumnak a németbirodalmi állampolgárok vezeté- és utónév szabályozásáról szóló törvényjavaslata szerint azok a zsidóvallású német állampolgárok, akik mindeztideig nem rendelkeznek zsidó utónévvel, arra kötelezettek, hogy záros határidőn belül ilyen nevet felvegyenek.

— **Dr. Relch ismét rendel.**

— **Repülőgépszerencsétlenség Olaszországban tizenegy halottal.** Rómából jelentik: Varese mellett borzalmas repülőgépszerencsétlenség történt. Egy magánrepülőgép, amely egyik Varese-vidéki gyár tulajdona, utközben felrobbant és lezuhant. Hivatalos jelentések szerint a szerencsétlenségnek 14 halálos áldozata van.

— **Paraschiv Mazilu hangversenye.** Szombaton, augusztus 20-án este fél 10 órakor a Kulturpalotában rendezti hangversenyét Paraschiv Mazilu az ismertnevű román tenorista. Változatos, szép műsorral lép a közönség elé a kitünöhangu énekes, akit zongorán Fetter Irén kísér.

— **A gyümölcsstermelő gazdák szervezése.** Az Erdélyi Gazdasági Egylet elhatározta, hogy országrészünk egyik legjelentősebb termelési ágával, a gyümölcsstermeléssel foglalkozó gazdákat, az egyesület kebelében külön szakosztályban meg szervezi. Az E.G.E. gyümölcsstermelő szakosztálya folyó évi szeptember hó 3-án, szombaton d. e. 9 órakor tartja meg alakuló közgyűlését a ref. kolrégi épületépek dísztermében. Az E.G.E. és az F.M.E. által Kolozsváron, szept. 1—5 napjain rendezett, kertészeti, méhészeti és háziipari kiállítás alkalmából 50 száazlékos vasuti kedvezményvel lehet Kolozsvárra utazni. Így előreláthatólag a gyümölcsstermelők nagy számban fognak Kolozsvárra érkezni ez alkalomra. A szakosztály alakuló közgyűlésével kapcsolatban a gyümölcsstermesztés és gyümölcsvédelem kérdéséről több szakelőadás lesz, amelyre az érdeklődő-nagyközönséget is szívesen látja az egyesület. A belépés díjtalan.

— **Gépkocsi és parasztszekér karambolja, két halottal.** Bucurestiből jelentik: Végzetes közlekedési baleset történt tegnap reggel a főváros közepében lévő Bragadiru községben. Egy ploestii rendszámot viselő személygépkocsi teljes sebességgel rohant az országuton és összeütközött egy parasztszekérrel, amelyen Neagu lordache gazdálkodó és több társa foglaltak helyet. A parasztszekér felborult és a rajta ülő Crețu Maria és Berdol Radu szörnyethaltak, másik három személy pedig súlyosan megsérült. A személygépkocsi vezetőjét a csendőrség letartóztatta.

— **A tornaegyesület turista-osztálya értesít tagjait,** hogy a cirkusz-túra hétfőn csoportosan a klubhelyiségből indul negyed 9 órakor. Pontos megjelenést kérünk.

Megérkezett Aradra az aradi Római Katolikus Népszövetség ifjúsági tagozatának gyönyörű fehér selyemzászlója

Az erdélyi városok kiküldötteinek jelenlétében, fényes ünnepség keretében szentelik fel az értékes, művészi kivitelű lobogót

Az aradi Római Katolikus Népszövetség ifjúsági tagozata, mint ismeretes, szeptember 4-ikén, vasárnap tartja meg zászlószentelési ünnepélyét a CAA—AAC-sporttelepén. Az előkészületek már hetek óta lázasan folynak. Így előreláthatólag az egész napot betöltő ünnepségek a legnagyobb siker jegyében zajlanak le.

A Római Katolikus Népszövetség ifjúsági tagozatának hófehér, arannyal szőtt zászlóját már négy hónappal ezelőtt kezdték himezni a szatmári zárda apácái, akik áhitatos szívvél, végtelen türelemmel munkálkodtak, hogy Krisztus arcát, az Egyház és a munka jelképeit arany és színes selyemfonálból örökítsék meg. Négy hónapi gondos, fáradtságos munka után elérkezett az aradi munkás és iparos ifjak által várva-várt pillanat: Aradra küldték az apácák a Krisztus lobogót. *Párás Pál* lakására szállították a fehér selyemzászlót, amelyet a fényes ünnepségek, az erdélyi városok kiküldötteinek jelenlétében, lélekemelő táborigyűlés keretében avatnak fel. A gyönyörű zászló anyaga hófehér nehéz selyem. Egyik oldalán tüfestéses domborúan hímzett kép: Krisztus szeretetteljesen homlokára csókolja a munkás ifjút, aki munkában izmosodott kezében kalapácsot szorít. A felirat tömör arany betűkkel ugyancsak domborúan himezve:

ISTEN ÁLDJA A TISZTES IPART!

Félkör alakban fonja körül e felírás a Krisztus képet. A zászló két alsó sarkán két jelképes címer, amely az ipar és kereskedelem szimbólumait foglalja magában. A zászló másik oldalán tömör aranyból himezve ragyog a kereszt, amelyet félkörben körülfogal e felírás:

E JELBEN GYŐZNI FOGSZ!

Ezenkívül a kereszt alatt: „Római Katolikus Népszövetség Ifjúsági Tagozata, Arad, 1938.” A zászló alsó sarkait még a minorita és a pápai címer ékesíti. A hófehér zászlót köröskö-

rül arany rojt szegélyezi s az alsó sarkon két drága arany bojt.

A zászlórudat, amely ugyancsak a legművészebb kivitelű és *Fock Gábor* és *Köszeghy Emil* alkotása — ők vállalták el a költségek kifizetését is. A zászlótartó szilart a *Radosá-nyai* szilgyártó család ajándékozta: nagyon régi, művészi domborművekkel díszített, szatytyánbőr. A zászló kivételül értékes ajándék szép meglepetés volt a sokat dolgozó, a katolikus társadalom javaiért legtöbbet küzdő egyesület számára.

A zászlószentelési ünnepség keretében a minorita palotában levő népszövetségi ifjúsági tagozat saját helyiségeiben tartják meg majd a díszebédet, amelyre már is sokan jelentkeztek. Ugyancsak itt adják elő majd *Paul Ant-helme* gyönyörű színművét „Az abbé”-t. A műkedvelők esti előadása, valamint a zászlószentelési ünnepély iránt városszerte óriási érdeklődés nyilvánul meg.

— **Betiltottak egy vallás és államellenes filmet.** Bucurestiből jelentik: Eugen Titeanu sajtó- és propagandaügyi alminiszter rendeletére betiltották a „Láthatatlan főhadnagy” című filmet. Nagy meglepetést keltett, hogy a filmet annakidején játszani engedték, mivel annak témája vallás és állam-ellenes. Egyben pedig a miniszter elrendelte az ügy kivizsgálását, hogy miképp szerezték meg a film játszásához szükséges engedélyt.

— **Okleveles gazdák találkozója Kolozsváron.** A kolozsvári gazdasági akadémián végzett okleveles gazdák, szeptember 24-én d. e. fél 10 órakor az Erdélyi Gazdasági Egyletben (Str. Andrei Muresan 10.) találkozót rendeznek, amelyre szívesen látják a más gazdasági akadémiákon, vagy tanintézetekben végzett okleveles gazdákat is családjaikkal együtt. A bejelentések az E.G.E. címére küldendők. A találkozásra egybegyűlő gazdák megtekintik a szeptember 1—5 napjain rendezett méhészeti, kertészeti és háziipari kiállítást, majd együttesen felmennek a gazdasági akadémiára. Az után pedig banketten vesznek részt. A találkozóra érkező gazdákat ezután is figyelmeztetik a rendezők, hogy meneti jegyeiket őrizzék meg, mert a kiállításra való tekintettel kedvezménytel utazhatnak vissza, amelynek igénybevételéhez a Kolozsvárra váltott jegy szükséges.

— **Dr. Thau Ernő belgyógyász hazaérkezett és ismét rendel.**

O A ROMÁN SZÖVETSÉG UJBÓL FELVETTE A SPORTKAPCSOLATOKAT MAGYARORSZÁGGAL. A román labdarúgó szövetség értesítette az UFSR-t, hogy a Blindeaügyben hozott magyar szövetségi döntést kielégítőnek tartja és így semmi akadály nincs, hogy a magyar sportolók romániai szereplését engedélyezzék. Ezzel hivatalosan is felvette Románia a sportkapcsolatokat Magyarországgal.

— **A rablónő áldozata orrába harapott.** Bucurestiből jelentik: Páratlan vakmerőséggel elkövetett rablótámadás történt ma a hajnali órákban Bucurestiben. Ion Niculescu kereskedő egyedül haladt a Pantelimon sosszén, amikor négy, még eddig ismeretlen férfi és két ugyancsak ismeretlen nő megtámadta. Leteperték és a nála lévő néhány ezer leit elrabolták. A verekedés hevében az egyik nő beleharapott Ion Niculescu orrába. A kereskedő jelentette az esetet a csendőrségnek.

— **Svájc bezárta a határait a bevándorlók előtt.** Bécsből jelentik: Svájc bécsi konzulátusi hivatala közleményt adott ki, amelyben bejelentette, hogy kormánya máától kezdődőleg bezárta az ország határait és bevándorlásokat nem engedélyez.

— **Természetjárás.** A Carpatina turista egyesület Czárán l.-osztálya vasárnap kirándulást rendez a Hegy. aljára. Indulás reggel 5 órakor a villanyossal. Az ut-irányt a vezető a villanyoson adja meg.

Teljesen rehabilitálta a közigazgatási vizsgálat a megrágalmazott Olariu vezértitkárt

Megírta az Aradi Közlöny, hogy dr. Rosca Petru a belügyminisztérium közigazgatási vezérfelügyelője vizsgálatot folytatott az aradi városházán, mert két névtelen feljelentő különböző vádakot emelt tizenegy városi tisztviselő ellen. Többek között méltatlan vád érte *Olariu Stefan* városi vezértitkárt is, akit a magukat megnevezni nem akaró vádaskodók szintén gyanúsításokkal illették. Rosca Petru dr., akit időközben tartományi vezértitkárrá neveztek ki, előbb fejezte be vizsgálatát mint tervezte s már Aradról történt elutazása után készítette el jelentését. Fővárosi lapjelentések szerint a vizsgálat eredménye tökéletes elégtételt szolgáltatott *Olariu Stefan* városi vezértitkárnak, aki évtizedek óta látja el kifogástalanul a közszolgálatában vállalt hivatalát. A vádaskodások alaptalanok, a felsorolt adatok nem nyertek igazolást, Aradon általános meglepedést és örömet váltott ki *Olariu Stefan* és tisztviselő társainak a rehabilitálása.

— **UTLEVÉL ÉS VIZUM A MENYORSZÁGBA.**

Johannesburgból jelentik: A délafrikai angol hatóságok rájöttek, hogy egyes benszüllött törzsek valamennyi férfitagjai szabályos utlevéllel rendelkeznek, ugyancsak szabályos vizummal, amely a menyországba való belépésre jogosított. Az utleveleket valami agyafurt család társaság készítette és adta el a benszüllötteknek. Egy-egy ilyen utlevél ára egy font volt és helyet biztosított az illetőnek a másvilágon. A törzsfő és családja duplán fizetett, mert az ő számára jobb helyet biztosította a menyországban. A rendőrség eddig kétezer utlevelet foglalt le, de a nem mindennapi hamisító társaságnak még nincs semmi nyoma.

— Székrekedésben szenvedő, bágyadt, levert, dolgozni képtelen egyéneknek a bélmozgást reggel éhgyomorral egy pohár természetes „*Ferenc József*” keserűviz csakhamar megélelenti, az emésztőcsatornában összegyűlt salakot kiüríti, a vérkeringést szabaddá teszi s a gondolkodó- és munkaképességet emeli. Kérdezze meg orvosát.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTARAK:

HAJÓS gyógyszer-tár, Bulev. Regina Maria 8. Tel.: 14—90.)

KAIN gyógyszer-tár, Calea Banatului 1. Tel.: 17—67.)

NIEDERMAYER gyógyszer-tár, Str. Gojdu.

300.000 ember tekintette meg Bucurestiben az Aradon vendégszereplő MEDRANO-CIRKUSZ előadásait

Szerdán este tartotta bemutató előadását Aradon a világhírű Medrano-cirkusz. Hosszu idők óta nem szerepelt Aradon ilyen ragyogó változatos műsorral rendelkező cirkusztársulat. A valóban világvárosi műsorszámok közül megemlíthető az „5 Karpis”, a „7 Bón Hali”, a herkulési erejű orosz Vladimir és Svoboda igazgató, gyönyörű lo- idomításai. Junius és Julius hó folyamán a Medrano cirkusz a Bucurestii Hónap” legnagyobb attrakcióját szorgalmazta. A cirkusz a fővárosban való két hónapos tartózkodása alatt több mint 300 ezer ember tekintette meg a társulat csodálatos mutatványait. A cirkusz egyik ünnepi előadásán *Peter Julian* Bucurestii főpolgármester kíséretében megjelent *Mihai nagyvajda* is, aki elragadtatással nyilatkozott a szereplők teljesítményéről. Szombaton és vasárnap naponta két előadást tart a cirkusz: délután 5 órakor olesó előadás gyermekek részére, míg este 9 órakor díszelőadás következik. A Medrano-cirkusz, amely vasárnap tartja utolsó előadását Aradon románial körutja során Temesvárra utazik Aradról.

Tomboló siker a

Terézköruti színpad

Muráti Lili és Ráday Imre felléptével

„Még sértették a minisztériumot!”

Engler és Heller zenés vigjátéka 5 képen. Magyarra átdolgozta: Stella Adorján. Rendezte: Tarján György.

Főszereplők:

Köpeczi-Boócz, Máray Teri, Peti, Pártos, Berczy, Fülöp.

Kezdele 1/10 órakor.

Nyári helyárák!

Jegyrendelés: 120-817.

Vasár- és ünnepnap délutáni előadások 5 órakor.

SPORT KÖZLÖNY

Augusztus 28-án megkezdődnek a küzdelmek a B. ligában is

A „nyugati csoport” teljes őszi műsora

A B) liga-bajnokság programját illetékes körök elkészítették és a teljes műsort most hozták nyilvánosságra. Az eredeti elgondolás szerint valósult meg a B) liga műsora és — mint ismeretes — 4 csoportban 10—10 csapat küzd az 1938—39. évben a B) liga bajnokságáért. Az egyes csoportokat földrajzi fekvésük szerint osztották be és a bennünket érdeklő „nyugati csoport” őszi bajnoki programja a következő:

Augusztus 28: Craiovan—CFR Simeria, Unirea MV—Rovine Grivița, CAO—Jiul, Minerul—Soimii, CAMT—Vulturii.

Szeptember 4: Vulturii—Craiovan, Soimii—CAMT, Jiul—Minerul, Rovine Grivița—CAO, CFR Simeria—Unirea MV.

Szeptember 11: Craiovan—Unirea MV, CAO—CFR Simeria, Minerul—Rovine Grivița, CAMT—Jiul, Vulturii—Soimii.

Szeptember 18: Soimii—Craiovan, Jiul—Vul-

turii, Rovine Grivița—CAMT, CFR Simeria—Minerul, Unirea MV—CAO.

Szeptember 25: Craiovan—CAO, Minerul—Unirea MV, CAMT—CFR Simeria, Vulturii—Rovine Grivița, Soimii—Jiul.

Október 9: Jiul—Craiovan, Rovine Grivița—Soimii, CFR Simeria—Vulturii, Unirea MV—CAMT, CAO—Minerul.

Október 16: Craiovan—Minerul, CAMT—CAO, Vulturii—Unirea MV, Soimii—CFR Simeria, Jiul—Rovine Grivița.

Október 23: Rovine Grivița—Craiovan, CFR Simeria—Jiul, Unirea MV—Soimii, CAO—Vulturii, Minerul—CAMT.

November 6: CAMT—Craiovan, Vulturii—Minerul, Soimii—CAO, Jiul—Unirea MV, Rovine Grivița—CFR Simeria.

Az előlálló csapatok mindig a pályaválasztók.

Összeállították a Gloria és az AMEFA csapatait a Mica és a Chinezul elleni mérkőzésekre

Szorgalmasan készülődnek az aradi élcsapatok

A két aradi divíziós-csapat egyelőre a vasárnapi kettős mérkőzésre folytatta előkészületeit és a pénteki edzést mindkét csapat jól kihasználta.

A Glorjánál Pécskány vezetése mellett folyik a szorgalmas munka és az agilis tréner alaposan megdolgoztatja a fiatalokat. Csak úgy folyik a verejték a játékosokról, de nagy kedvvel végzik a kirótt munkát. Edzés után összeállították a Mica elleni csapatot, amely így fest: Schneider—Varjassy, Volentir—Siclován, Régner, Micola—Igna, Tudor, Fritz, Henegar, Mercea.

A második félidőben Micola helyett Baity fog szerepelni.

Az AMEFA-nál Stoffa irányítja az edzést és itt is kemény munka folyik. Meglepetés Bernoser távolmaradása, aki lázas beteg és így vasárnap sem szerepelhet a Chinezul ellen. A játékosok itt is nagy ambícióval dolgoznak és komoly, szorgalmas munkával készülődnek a vasárnapi mérkőzésre. Stoffa edző így állította össze a csapatot a Chinezul ellen: Gerold—Slivat, Kovács—Szurgyi, Szabó, Szaniszló—Tordaj, Léb, Perneki, Bellai, Batrin.

Itt is várható egy-két csere a második félidőre és pedig a fedezetsorban Reinhardt II. esetleg Szegedi, a csatársorban pedig Dvorsák juthat szóhoz.

Augusztus 27-én nagy tornaünnepélyt rendez a Hakoah

A Hakoah sportegyesület augusztus 27-én, szombat este a zsidó iskola udvarán nagy tornaünnepélyt rendez. Az érdekesnek és nívónak ígérkező bemutató részletes műsora a következő:

Női és férfi szabadgyakorlatok. Korlátgyakorlatok férfiak és nők részére. Nyújtógyakorlatok, bemutatják a férfi tornászok. Gulák, bemutatják a női és férfi tornászok.

Partertorna-gyakorlatok. Ritmikus torna. Doka Mancsi és Merkler Kató mutatják be a gyakorlatokat.

A nívónak ígérkező tornaünnepélyt a sportkörökben igen élénk érdeklődés nyilvánul meg.

O AUGUSZTUS 29. ÉN TARTJAK MEG A FEDERALÜLÉST. Mint ismeretes, az augusztus 20-ára tervezett Comitetul Federal ülés elmarad és jólérsült helyen úgy tudják, hogy az ülést az első bajnoki forduló utáni napon, vagyis augusztus 29-én tartják meg.

A LABDARUGÁS JÁTÉK-SZABÁLYAI

Tegnap kezdtük el közölni az International Board által jóváhagyott új szabályokat, ma adjuk közre második közleményünket.

2) A LABDA

A labda gömbalaku. A külső burkolata bőrből van és azon nem alkalmazható semmiféle olyan anyag, amely veszélyes lehet a játékosokra. A labda kerülete legfeljebb 71 cm. és legalább 68 cm. A labda súlya a játék megkezdésekor nem lehet több 453 grammnál és nem lehet kevesebb 396 grammnál.

3) A JÁTÉKOSOK SZÁMA

A játékot két csapat játsza, mind a kettő legfeljebb 11 játékosból állhat, s ezek közül az egyik a kapus. A mérkőzés alatt bármelyik játékos felválthatja helyén a kapust, de csak akkor, ha a játékvezetőnek előzetesen bejelentette a cserét. Bajnoki és díjmérkőzések kivételével új játékos állhat be a játék tartama alatt a megsérült játékos helyére, feltéve, ha erre vonatkozólag a két mérkőző fél között a mérkőzés előtt megállapodás jött létre.

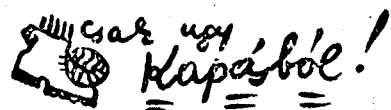
Büntetés. Ha a játékvezető előzetes értesítése nélkül mezőnyjátékos helyet cserél a kapussal és az új kapus kézzel érinti a labdát a büntetőterületen belül, büntetőrugást kell itélni.

4) A JÁTÉKOSOK FELSZERELÉSE

Ne viseljen a játékos olyan felszerelést, amely veszélyes lehet játéktársaira. A cipőkre vonatkozó előírások a következők: mind a szeletalaku, mind a dugóalaku borszegeknek bőrből vagy lágy gummiból kell lenniük; a tartószegeket úgy kell beverni, hogy ne álljanak ki a bőrből vagy a gummiból; a szeletalaku borszegeknek haránt kell felekedniük (azaz a talp egyik oldalától a másik felé húzódnak) és laposak legyenek, szélességben pedig legalább 1 és negyed centiméter a méretük; a talpnak teljes szélességében kell a talpat fedniük és sarkaikban le kell azokat kerekíteni; A dugóalaku borszegek keresztmetszetben kör alakúak legyenek; tilos a kupalaku vagy hegyes borszeg, az átmérő pedig legalább 1 és negyed centiméter legyen; egyes alkalmazott szeletalaku és dugóalaku borszegek alkalmazása esetében mindegyiknek meg kell felelnie ezeknek az előírásoknak; sem a szeletalaku, sem a dugóalaku borszegek — akár a talpon, akár a sarkon — nem állhatnak ki jobban, mint 1 és negyed centiméter és valamennyit úgy kell megerősíteni, hogy a szegek ne álljanak ki a bőrből vagy a gummiból. Fémlapok a cipőn még akkor sem alkalmazhatók, ha azokat bőrrel vagy gummival borítják be.

(Megjegyzés: A játékos szokásos felszerelése a következőkből áll: ing, rövid nadrág, harisnya és cipő. A kapus olyan színeket viseljen, amelyek különböznek a többi játékos színeitől.)

Büntetés: Azt a játékost, akinek felszerelése a fenti előírásokba ütközik, a játékvezető ideiglenesen leküldi a játéktérrel, Visszatérése előtt jelentkeznie kell a játékvezetőnél, aki meggyőződik arról, hogy a játékos felszerelése most már szabályszerű. Az ilyen játékos csak olyankor térhet vissza a játéktérre, amikor a labda nincs játékban.

A szeptember 6-iki belgrádi román—jugoszláv mérkőzés levezetésére a Jugoszláv labdarugó szövetség három bíró ajánlott: Ciamberlini (olasz), Bauwens dr. (német) és Krist (csehszlovák) játékvezetőket. Az FRFA valószínűleg Bauwens dr.-t fogja elfogadni.

București—Bécs atletikai városközi verseny lebonyolítására érkezett ajánlat a német atletikai szövetségtől. A román atletikai szövetség válaszában kérni fogja, hogy az első mérkőzést București-ben, a revansot pedig Bécsben bonyolítsák le.

Havaletz Péter, a fővárosi Metropola aradi származású diszkoszvetőbajnoka és rekordere, akit július hónapban vakbélgyulladásal megoperáltak, ismét megkezdte az edzést. A legközelebbi atletikai versenyen Havaletz ismét starthoz áll.

P. Szabó, a Phöbus balszélsője, aki egyesületétől megvált, most ismét visszatért a Phöbusba és vasárnap már játszik is az Újpest elleni mérkőzésen.

Az olasz—magyar ökölvívó mérkőzésre, amely Triesztben kerül lebonyolításra, összeállították a magyar válogatottat. Ez légsúlytól felfelé a következők: Énekes II., Podány, Frigyes, Szabó Gyula, Bene, Györfi, Szigeti, Nagy.

Sportvonat Budapestre utlevél és vizum nélkül,

csak egy fényképes személyazonossági igazolvánnyal.

Aradról inu szeptember 7-én, szerdán délelőtt Budapestre visszaindul szept. 13-án, kedden d. u.

Részvételi díj személyenként 1.340 lei, gyermekeknek 10 évig 840 lei

Számozott ülőhelyek a vonaton. A budapesti tartózkodás költségei előre is fizethetők leiben, akár teljes ellátásra, akár csak szoba és reggelire. Budapest megtekintése autocar-ral, „Budapest éjjel”, valamint egy napos kirándulás a Balatonra. Személyenként 2000 lei értékű pengő vihető ki. — Kérjen részletes prospektust!

Beiratkozási határidő: szept. 1. csütörtök estig a

WAGONS-LITS/COOK és EUROPA menetjegyirodákban Arad

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Egymilliárd 200 millió lei értékben kötött szerződéseket a kormány az utak kijavítására

Ghelmegeanu közmunkaügyi miniszter részletes nyilatkozata

Bucurestiből jelentik: *Ghelmegeanu* közmunkaügyi miniszter az alábbi részletes nyilatkozatot tette a kormány nagyszabású utépitési programjáról:

— Az 1939. szeptember havában véget érő utjavítási program — mondotta — a törvényes alakítások végrehajtásának, a szerződések megkötésének és a tényleges munka megkezdésének stádiumában van.

— Ebben a nagyszabású akcióban a kormány néhány irányelvet követett, amelyeknek megvalósítása a romániai utak problémájára nézve rendkívül hasznossággal bírnak. Elsősorban az állami üthivatal szervezetének törvénykezési uton való megváltoztatása megszabhatta ezt az intézményt attól a számos fölösleges formalitástól, amely reája nehezedett. Új utak építésének tervezete ezentúl nem kerül már a legfelsőbb technikai tanács elé és a központi árlejtési bizottsághoz.

— A legfelsőbb utbizottság, amely ez év május 15-én alakult meg, magában foglalja a legfelsőbb technikai tanács utzakértőit, a központi árlejtési hivatal igazgatóját és ilyenformán teljes mértékben eleget tehet hivatásának, amely az utak építésére vonatkozó árlejtések és azok átvételét illeti. Az árlejtést határidőt lezállították 10 és 12 napra. Eredménytelenség esetén nem tűznek ki újabb árlejtést, mint eddig, hanem azonnal igyekeznek megegyezést létrehozni, vagy a munkát saját rezsiben hajtják végre. Erdemes megfigyelni ennek az eljárásnak az előnyeit. Három hónap alatt 1200 kilométer hosszúságú ut javításának, átépítésének és modernizálásának és 187 kilométer új ut építésének tervezetét fogadta el a bizottság.

— Három hónap leforgása alatt 900 millió lei értékű utjavítási és építési munkára vonatkozólag kötöttek szerződést, vagyis a kormány által rendelkezésükre bocsátott alapot teljes egészében kihasználta. A régi rendszer idején ilyen munkákat héttől huszonegy hónapig terjedő idő alatt kötöttek meg. Az állami mérnökök, akik felszabadultak a formások sulyától, bebizonyították, hogy képesek a legnagyobb gyorsasággal a legnagyobb szabású munkákat végrehajtani.

— Másodsorban igyekeztünk, hogy technikai és pénzügyi eszközök összpontosításával sok felesleges kiadást megszüntessünk és lehetővé tegyük azt, hogy éveken át folyó munkálatoknak kevésbé, vagy egyáltalán nem látható eredménye megszünjék. Ilyen munkálatok voltak azok, amikor öt év alatt 18 kilométer utat modernizáltak és pedig a következőképpen: az első évben 688 métert, a második évben száz métert, a harmadik évben négyszáz métert, a negyedik évben hatezer 700 métert és a nyolcadik évben nyolc kilométert és háromszáz métert.

— Ilyen felfogás mellett hajtottak végre egymilliárd hatszáz millió lei értékű közmunkát. A 18 kilométer ut modernizálása egymaga félmilliárd leit emésztett fel, míg a fennmaradó összeget apróbb javításokra, amelyeknek semmi látható eredménye nem volt, fordították.

— Programmunkban okultunk ebből. Ahelyett, hogy a rendelkezésünkre álló összegeket felprozzuk, odahatottunk, hogy Basarabiában, a nyugati hegyekben és Máramarosban koncentráljuk az utépitéseket, azonkívül az Erdélyben, Moldován, Munténian és Dobruzsán keresztül haladó országutakat, amely különben az ország üthálózatának tíz százalékát teszi ki és amely 23 megyén megy át, megjavítsuk.

— Harmadsorban, új felfogást vezetünk be az ország érdekeinek és szükségleteinek megfelelően, ami az utak problémájának részletenkénti megoldását illeti. Kétségtelen, hogy valóságos jótétet jelentene, ha utainkat gránitból, betonból, vagy aszfaltból építenék. Nem szabad azonban elcsúszni, hogy az

ilyen utak építése kilométerenként két-három millió leibe kerül. Az 1931-ben a külföldi cégekkel kötött utépitési szerződések 772 kilométerre három milliárd leibe került az államnak.

— Ebben az évben először kísérleteztek az országutaknak bitumennel való befedésével, ami kilométerenként nem kerül többé, mint félmillió leibe. A bitumennel való burkolás teljességgel megfelel a követelményeknek, rendbentartása nem igényel nagy kiadásokat és lehetővé teszi azt, hogy a jövőbeni modernizálások is lehetővé váljanak. Julius 1-én lépett életbe az év utjavítási programja. Hatvanegy magánvállalattal kötöttek szerződést. A program végrehajtása a legnagyobb határozottsággal folytatódik annak teljes végrehajtásáig.

— A fentiekben kívül a minisztérium megyei szervein keresztül 150 millió lei értékben segíti a megyei és községi utak újráépítésének és modernizálásának akcióját.

— Rövid néhány hónap alatt 1 milliárd 240 millió lei értékben kötöttünk megegyezést utmunkálatokra. Ezek azok az erőfeszítések, — fejezte be nyilatkozatát a miniszter — amelyek az ország üthálózatának megjavítása érdekében Öfelsége II. Carol király biztatására véghez viszünk. — fejezte be a miniszter érdekes nyilatkozatát.

Öt évre kivonják a gabonaszest a forgalomból

A nemes venvigéjű szőlők védelmére is törvény készül

Bucurestj. A földművelésügyi minisztériumban két új törvénytervezetet készítenek a szőlőtermelés védelméről szóló régi törvény kiegészítésére. Az első tervezet a korcs-tők kiküszöbölését célozza, amelyek tisztességtelen versenyt folytatnak a nemes venvigéjű szőlőkkel. A második tervezetnek az a célja, hogy 5 évre kivonják a fogyasztásból a gabonaszest, amelyet jelenleg különféle nálingák készítésére használnak fel. Ez a törvény kötelezni fogja a gyárakat, hogy fokozatosan csökkentsék a gabonaszest termelését s előlmi fogyasztásra csakis borból termeljenek alkoholt. Illy módon a szeszgyárak nagy bormennyiségeket fognak felvenni.

Mozgalom a faárak forgalmi adórendszerének módosítására

Az utóbbi időben mindjobban érvényesül az az irányzat, amely a forgalmi adót valamely árucikkre vonatkozóan kizárólag vagy a nyersáru, vagy pedig egyedül a készáru veti ki. Az ország faipari vállalatainak vezetői kérelemmel fordultak a nemzetgazdasági minisztérium mellett működő faipari termékek támogatására alakult bizottsághoz, annak érdekében, hogy a bizottság kedvező véleményezése alapján a forgalmiadó-bizottság engedélyezze a fa és fűrészáru után fizetendő forgalmi adónak kizárólag a készáru után való leróását.

A faipar támogatására alakult bizottság kedvező véleményezést adott a kérelemre vonatkozóan. A végleges döntés a forgalmiadó-bizottság határozatától függ, ami után az adókiivetés módjait szabályozással véglegesítik.

Nagy felhozatal, csekély kereslet mellett gyengén alakultak az aradi hetipiac árai

A pénteki aradi hetipiacon általában nagy felhozatal volt. Különösen vonatkozik ez a gabonapiacra és zöldségfélékre. A nagy kínálattal szemben a kereslet azonban igen lanya volt és ezért az árak nem voltak

szilárdak és több cikk árában kisebb eresés mutatkozott. A hetipiacról szóló részletes árjelentésünk a következő:

Gabonapiac: Buza 400, tengeri 320—340, rozs 340—360, zab 320—340 lei volt métermázsánként.

Élőállatpiac: Szarvasmarha 13—16, borjú 22—24, sertés 20—23 lei volt kilónként.

Takarmánypiac: Széna 80—110, lóhere 130—170, szalma 50—55 lei volt métermázsánként.

Zöldségpiac: Hagyma 5—6, fokhagyma 4—6, savanyított káposzta 10—12, burgonya 2—2.50, lencse 7—8, piros paradicsom 2—4, zöldbab 4—7, gomba 20—30 lei volt kilónként. Erős zöldpaprika 8—12 darab 1 lei, töltényvaló zöldpaprika 3—6 darab 1 lei, retek darabja 1—2 lei, tök 5—6 lei, fejeskáposzta 4—10 lei, torma 2—3 lei darabonként, kékparadicsom darabja 2—6 lei, uborka száza 18—30 lei volt.

Gyümölcspiac: Alma 8—14, körte 8—16, őszibarack 25—35, szilva 10—12, szőlő 10—16, hámozott dió 70—72, görögdió 1.20—1.50, sárgadió 2—2.50 lei volt kilónként, szeder literjét 3—5 leiert árulták.

Baromfi: Kóvér liba párja 340—400, sovány liba 90—120, kóvér kacsa 120—200, sovány kacsa 75—95, tyúk 80—110, csirke 25—60, galamb 10—15 lei volt páronként, a tojás darabja 1.50—1.60 lei volt.

Tejtermékek: Tej literje 4—5, oltott tej 12—16, tejföl 25—40 lei literenként, vaj 70—80, tehénturó 12—14, orda 26—28 lei volt kilónként.

ÁRFOLYAMOK

Augusztus 18-án

Devizák és effektív külföldi pénzek hivatalos árfolyamai a Banca Nationala jegyzése szerint, 38 százalék felárral: egyiptomi font 696.90—707.94, németalföldi forint 75.83—76.93, belgas 23.53—23.87, dán korona 30.29—30.77, finn márka 3.04—3.10, escudo 6.25—6.35, angol font 679.65—690.69, olasz lira 7.172—7.172, dollár 139.03—141.24, norvég korona 34.22—34.31, francia frank 3.66—3.86, cseh korona 4.77—4.87, svéd korona 35.12—35.67, észt korona 37.33—39.05, palesztinai font 680.34—691.38, zloty 27—73—26.29, svájci frank 31.88—32.35.

Harmáncnyolc százalék felár nélkül: egyiptomi font 505—513, németalföldi forint 54.95—55.75, drachma 0.99 (1.05)—1 (1.07), dinár 2.898—3.05, birodalmi márka 38—39, belgas 17.05—17.30, pengő 25 (26.50)—27, török font 82—83, angol font 492.50—500.50, lira 5.1966—5.1966, dollár 100.75—102.35, francia frank 2.65—2.80, cseh korona 3.46—3.53, lewa 1.24—1.30, palesztinai font 493—501, zloty 18.65—19.05, svájci frank 23.10—23.45.

Paritás: egyiptomi font 826.389, németalföldi forint 67.20, drachma 2.47, dinár 2.933, birodalmi márka 39.825, belgas 16.737, pengő 29.24, dán korona 44.803, finn márka 4.21, török font: 78.99, escudo 7.396, angol font 813.598, pezeta 32.258, olasz lira 5.198, dollár 98.741, norvég korona 44.803, cseh korona 3.357, illetve 4.128, lewa 1.208, svéd korona 44.803, palesztinai font 813.598, zloty 18.753, osztrák schilling 23.52, svájci frank 21.11, illetve 23.89.

Hivatalos aranyárfolyam: angol aranyfont 1118 lei, Napoleon-arany 886 lei.

Behozatali középárfolyam (38 százalékkal): Amsterdam 85.84, Páris 5.11, Zürich 38.80.

Szabadforgalmu devizaárfolyam (augusztus 17-én): cseh korona 4.80—4.91.

— **Megvalósul a hibrid szőlők kiiktatása.** A mezőgazdasági minisztérium két fontos törvényjavaslaton dolgozik. Az egyik javaslat a nem faj szőlők teljes megsemmisítését célozza és pedig olyképpen, hogy a régebben ültetett nem faj tőkék tulajdonosai bizonyos arányú kártérítésben részesülnek megsemmisített szőlőtökeik ellenértéképpen, míg az újonnan ültetett tőkék hirtokosai a javaslat értelmében semmiféle kártérítésre nem tarthatnak igényt, tekintettel arra a tisztességtelen versenyre, amelyet a nemes szőlőtökek ültetőinek támogatnak.

— **Méhészeti kongresszus Kolozsváron.** Az F.M.E. szeptember hó 1—2 napjain Kolozsváron országos méhészeti kongresszust rendez, amely iránt országszerte igen nagy érdeklődés nyilvánult meg a méhészek körében. A kongresszus alkalmából az F.M.E. az E.G.E.-vel és a K.G.E.-tel karöltve, méhészeti, kertészeti és háziipari kiállítást rendez, ahol a közönség mézszükségleteit is beszerezheti. A kiállítás szeptember 1—5-ig lesz nyitva a közönség részére. A kiállításra és a kongresszusra érkezők részére 50 százalékos vasúti kedvezmény lesz. Ezért a visszautazásnál felmutatandó a vasúti jegypénztárnál a kiállítási belépőjeggyel együtt. A kiállításra és kongresszusra nagy számban jelentkeztek a méhészek Erdély minden vidékéről.

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

SZOMBAT, AUGUSZTUS 20.

Bucuresti. 6.30: Ritmikus torna, reggeli hangverseny gramofonlemezek. Könnyű szórakoztató és tánclemezek. Utána háztartási és gyógyászati tanácsok. 13.15: Időjelzés, kulturális hírek, sport, vizállásjelentés. 13.25: Déli hangverseny. Gramofonlemezek. 14.15: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. Gramofonlemezek. A műsorban a következő zeneszerzők művei szerepelnek: Belton, Wood, Thomas, Leoncavallo, Vilnov. 15.20: Közlemények. A rádióval kapcsolatos kérdések. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: A „Mihai Viteazul” gárdazred fuvószenekarának hangversenye. Vezényel Giugariu kapitány. A műsorban az alantli szerzők művei szerepelnek: Giugariu, Ohlsen, Schubert, Dinicu, Schreiner. 20: Alexandru Marcu egyetemi tanár előadása. Az előadás címe: „A klasszicizmus az új Olaszországban”. 20.15: Az „Allegro” modern ének- és zeneegyüttes hangversenye. Vezényel: Constantin Vintilescu. 21: Rádióüzenetek. 21.15: A Ghinda-jazzzenekar hangversenye. Petre Alexandru énekszámával. 22.30: Hírek. Sport. 22.45: Vegyes zene gramofonlemezek. 23.45: Hírek a külföldre angol nyelven. 24—1: Gramofonlemezek.

Budapest I. 9: Hírek. 9.30: Szent István napi körmenet közvetítése a Várból. Beszél Pusztai Sándor. Utána 9: Egyházi ének és szentbeszéd a budavári Koronázó főtemplomból. A szentbeszédet Serédi Jusztinian bíboros érsek, hercegprímás mondja. 12.15: Evangélikus istentisztelet. Prédikál Kapi Béla püspök. 13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 13.35: Őrsékváltás a budavári királyi palotában. 14.25: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. 15.35: I. szregőcsoport. 16.10: Harsányi Gizi meséi. 16.35: A rádió szalonzenekara. 17.45: Három ardeali-erdélyi író: Koós Károly, Nyírő József és Tamási Áron. Zágoni Dezső előadása. 18.10: Néprajzi

hanglemezek. 18.50: Szent István a magyar századok tükrében. Összeállította Csapody Csaba. Felolvassa Fáy Béla. 19.20: Pertis Pali cigányzenekara. 20.30: István király. Hangjáték két részben. Irta Sik Sándor. Rendező Németh Antal. Utána kb. 22: Hírek. 22.25: Budapesti Hangversenyzenekar. Vezényel Polgár Tibor. Szünetben 23: Időjárásjelentés. 23.50: Sári Elemé cigányzenekara muzsikál. Orbán Sándor énekel. Közben kb. 24: Hírek német és olasz nyelven. 1.05: Hírek külföldi magyarok számára.

Budapest II. 12.15: Hanglemezek. 18.50: Kerpely Jenő gondolkázik. 19.30: Elbeszélések. 20: Mezőgazdasági félóra. 20.35: Az Országos Postászenekar műsora. 21.35: Hírek. 21.55: Tánclemezek.

VASÁRNAP, AUGUSZTUS 21.

Bucuresti. 8.30: Ritmikus torna, hírek, reggeli hangverseny gramofonlemezek. Utána háztartási és gyógyászati tanácsok. 9.55: Vallásos óra. I. Hárangszó. II. Istentisztelet közvetítése a patriarchatus templomából. III. Szentbeszéd. 12.30: Premilitáris óra. 13.15: Időjelzés, kulturális hírek, sport, vizállásjelentés. 13.25: Déli hangverseny. A Predescu-zenekar játéka. 14.15: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.10: Vidám negyedóra. 15.20: Felolvasás a falu számára. 15.45: Petre Munteanu énekhangversenye. Műsorban az alábbi szerzők: Croitoru, Vulpescu, Botez, Elenescu. 16.05: Hasznos gazdasági tudnivalók. 16.20—17.05: A Vasile Theodorescu-zenekar hangversenye, énekszámokkal. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Időszéri gyógyászati kérdések. 19.17: Tánczene gramofonlemezek. 19.58: A tánczene folytatása. 20.20: Stela Vladescu felolvasása. 20.35: Felicia Volanescu énekhangversenye. 21: Hírek. 21.10: A rádió zenekarának hangversenye. 22: Alfred Cortot zongorázik. (Gramofon.) 22.15: A rádiózenekar folytatja a hangversenyét. 23: Sporteredmények. 23.15—24: Gramofonlemezek.

Budapest I. 9.45: Hírek. 10: Görögkatolikus szentmise a Fő-utcai Szent Flórián templomból. A szentmisét Balogh Bálint esperes plébános mond

ja. 11: Egyházi zene és szentbeszéd a budavári főtemplomból. A szentbeszédet Michalik Antal hittanár mondja. 12.15: Evangélikus istentisztelet. Prédikál Szabó József győri püspöki lelkész. 13.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 13.30: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar Grieg-hangversenye. 15: Hanglemezek. 16: A szüret az értékesítés szempontjából. 16.45: A rádió szalonzenekara. 17.30: Gárdos Kornélia verseket mond el. 18: Kurina Simi cigányzenekara. 19: Boldogság. Dallos Sándor elbeszélése. 19.30: Közvetítés az Angol Parkból. A Rendőrszenekar műsora. 20.40: Részletek a magyar-amerikai atlétikai viadalról. (Viaszfelvetel.) 21: Sporteredmények. 21.10: A három Erkel. Rádióbránd. Utána kb. 22.50 Hírek. 23.20: Ir est. 23.50: Tánclemezek. 1.05: Hírek külföldi magyarok számára.

Hol fordíttassa okmányait?

MITRA I. ALEXANDRU-nál!

dipl. jegyző és vizsgázott törvénytudós jegyző, hivatásos FORDÍTÓ, fordításokat eszközöl feleségével együtt a következő nyelvekből: Román, magyar, német, francia, angol, olasz, spanyol, orosz, latin, cseh, lengyel, holland, szerb, bolgár.

Arad egyedüli többnyelvű fordító irodája. — Információsiroda. — Bejegyzett cég.

Arad, Bulev. Regele Ferdinand 5. Ceanadi Bank-palota. Másolásokat és levelezéseket vállal, cégek részére jutányos díjazás mellett. Szegényeknek, munkanélkülieknek kedvezményt nyújt.

NYITÁSI IDŐ: d. e. 9—1-ig, d. u. 3—7-ig.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy apróhirdetés 20 le. Minden további ára 10 szóig csupán 20 le. :: sz) 2 le

HÁZASSÁG

19 éves, csinos gazdálkodó leány ötmillió ingatlan, kétmillió készpénzhozománnyal. 28 éves, csinos özvegy 4 millió vagyonnal férjhez menne. Összekötéstést létrehoz Bizony Ferenc házasságközvetítője alá. Timisoara. 5092

ALKALMAZÁS

Perfekt ügyes szobalány szeptember 1-re felvételt. Cim a kiadóban. 5069

Idősebb szakácsnő azonnalra felvételt. Str. Greceanu 11. 5194

Küztőleány felvételt. Schön Anna kalap szalon Strada Vasile Goldis 1. 5195

Ügyes varrőleány szalonmunkára felvételt. Oláh. Bul. Reg. Maria 9. 5191

Német óralevelezést vállalok. Szíves megkeresések „Perfekt” címen a kiadóba. 5192

Vegyesszakmában jártas kereskedősegéd szept. 1-re állást nyerhet F. Crainic cégnél. Halmagy. Aradmegye. 5151

LAKÁS

Új épületben modern háromszobás lakás november 1-re kiadó. Érdeklődni: Müller parfümeria. Piața Avram Iancu. 5154

Piața Avram Iancu 10. sz. alatt egy garcon szoba, alkovos, fürdőszobás modern lakás konyha nélkül szept. 1-re kiadó. Érdeklődni a házfelügyelőnél. 4987

Kétszobás, fürdőszobás udvari lakás kiadó. Str. Seminarului 1.

Lépcsőházi bejárati butorozott szoba kiadó. Str. Horia 7. I. em. 5196

Különbejárati, elegáns fehér butorozott szoba kiadó. Str. Cosbuc 32. 5197

Egy szépen butorozott udvari szoba azonnalra kiadó. Str. Eminescu 14. 5190

Garzonlakás: eőszoba, tágas lakószoba, fürdőszoba új villában azonnalra kiadó. Piața Liceului 7. (Várhíd mellett).

ELLÁTÁS

Uricsaládnál, a Ghiba Birta leányliceum közvetlen szomszédságában, vidéki diákleány teljes ellátással otthoni társi. Címeket „Otthon” jellegre az Aradi Közlöny kiadóba kérek.

Két fiatal diákleányt teljes ellátásra uricsalád felvesz. Úgyanott német, francia, angol privátórák. Cim a kiadóban. 5123

VÉTEL-ELADÁS

Eladó 40 családos modern mébszert. Sztarek. Mácsa, Aradmegye. 5152

Dichálók, ebédők,

kombináltszekrény. Iróasztalok, csillárok, tüstölt tölgy uriszoba, antik náló, biedermeier ülőgarnitúra, fiókos szekrények, antik zsekrények és virágok nagy választékban.

Zálogköcsönöket

közvetítünk. Előleglet adunk, zálogcéduláját olcsón visszavesszük.

TEMPO bizományi üzlet, F scher Eliz-palota.

Legmodernebb súlyesztős Singer varrógépek olcsón kaphatók a Comisio-üzletben. Dacia-kávéház mellett. 5156

ELADÓK

Agypárna, tüllasztalterítők, file-applikációs tüllterítők, nippalávalók diványpárnák és egyéb kézimunkák **FEKETE** Strada Cosbuc 34 sz.

KÜLÖNFÉLÉK

1939-es „Michel” bélyegkatalógusok a „Cultura” könyvkereskedésbe megérkeztek. 5193

Haláleset

elutazás, költözködésből kifolyólag veszek készpénzért ocska butorozott ruháneműket, ágyneműt, matracot, szőnyegeket, varrógépet, egész lakberendezést, könyveket festményeket, hangszereket, makulaturapapírt, ócskavasat, padlásholmit. — Vásárolók lakásban es padlason heverő bármilyenféle felesleges holmit, lim-lomot stb. Vidékre is megyek. Címeket lakásomra. Levelezőlap- vagy személyes hívásra hazhoz jövök. Ujdu-ucca 5.

telner Sándor. Telefon 26-15. Telefon 26-15.

Podgoriai-hegyaljai hegyközségben

jó helyen, nagy lábánál, villamosító 3 perenyire 2 és fél kat. hold csemege és bor szőlő, 2 szobás lakás. Kőln. pince, te szerezés, 60 ml. horc, prés kádak, kú 115 ezer lel.

Hatschek INGATLANIRODA Arad, Bulev, Carol 46. :: ::

Fötören

városbáza közelében, 1 emeletes bérház, parkettás lakásokkal, évi 156 ezer lei jövedelemmel, — 1.800.000 leiért eladó. Megbizott

Kiss Lajos „URANUL” ingatlanirodaja Arad, str. Horia 2. Telefon: 18—21

Bul. Carolou

legszebb emeletes és földszintes új villák 2, 3, 5 szobás összkomfortos lakásokkal, 750 ezertől 1 millió 800 ezer leies árákig. — Centrumhoz egész közel emeletes masszív ház 10 darab 2, 3, 5 szobás lakás, parketta, fürdőszoba, 150 ezer jövedelem, 1 millió 200 ezer. — Urania-mozihoz közel emeletes masszív ház 3 lakás, fürdőszoba, értékes telek, telek-értékben 625 ezer, 150 ezer leies kölcsönrel átvehető. Fenti házakon kívül fötören és a város összes uccában bér-, magán- és üzletházak, villák 150 ezertől 8 millió leies árákig eladók.

H a s z ingatlanfalmi irodája Arad, Str. Eminescu 20—22. Alap. 1918. Telefon 22-24.